

**“UZBEKISTAN AIRWAYS”
AKSIYADORLIK JAMIYATI VA UNING SHO‘BA KORXONALARI**

**2024-YIL 31-DEKABRDA YAKUNLANGAN YIL UCHUN
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIGA
MUVOFIQ KONSOLIDATSIYALANGAN MOLIYAVIY HISOBOT VA
MUSTAQIL AUDITORLARNING AUDITORLIK XULOSASI**

MUNDARIJA

Mustaqil auditorlarning auditorlik xulosasi

Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot

Moliyaviy holat to'g'risidagi konsolidatsiyalangan hisobot	1
Foyda yoki zarar va boshqa jami daromad to'g'risidagi konsolidatsiyalangan hisobot.....	2
Xususiy kapitaldagi o'zgarishlar to'g'risidagi konsolidatsiyalangan hisobot.....	3
Pul mablag'lari harakati to'g'risidagi konsolidatsiyalangan hisobot.....	4

Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga izohlar

1. Guruh va uning faoliyati to'g'risida ma'lumot.....	5
2. Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tuzish asosi.....	6
3. Hisob siyosatining muhim qoidalari.....	8
4. Muhim buxgalteriya mulohazalari, baholash qiymatlari va farazlar	14
5. Yangi yoki qayta ko'rib chiqilgan standartlar va tushuntirishlarni qo'llash.....	16
6. Yangi standartlar va talqinlar	17
7. Bog'liq tomonlar bilan hisob-kitoblar va operatsiyalar.....	17
8. Asosiy vositalar	19
9. Foydalanish huquqidagi aktivlar	20
10. O'zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining debitorlik qarzi	20
11. Boshqa aylanmadan tashqari aktivlar	21
12. Zaxiralar	21
13. Savdo va boshqa debitorlik qarzlari	21
14. Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlari	22
15. Boshqa aktivlar.....	22
16. Aksiyadorlik kapitali	22
17. Kreditlar va qarzar.....	23
18. Ijara majburiyatlari.....	24
19. Moliyaviy faoliyat natijasida yuzaga kelgan majburiyatlardagi o'zgarishlar	25
20. Majburiyatlar bo'yicha rezervlar	25
21. Savdo va boshqa kreditorlik qarzlari.....	26
22. Kechiktirilgan daromadlar.....	26
23. Xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo'yicha daromad	26
24. Moliyaviy xarajatlar	27
25. Moliyaviy daromadlar	27
26. Foyda solig'i.....	28
27. Risklarni boshqarish.....	29
28. Shartli majburiyatlar.....	34
29. Moliyaviy instrumentlarning haqqoniy qiymati.....	36
30. Hisobot davri tugaganidan keyingi hodisalar	36

«KPMG Audit» MChJ Auditorlik tashkiloti
Xalqaro Hamkorlik Markazi
Amir Temur shoh ko'chasi, 107B, ofis 11A
Toshkent shahri, O'zbekiston Respublikasi, 100084
+998 78 146 77 44
+997 78 146 77 45

Mustaqil auditorlarning audit xulosasi

«Uzbekistan Airways» aktsiyadorlik jamiyatining aktsiyadoriga

Fikr

Biz «Uzbekistan Airways» aktsiyadorlik jamiyati (keyingi matnlarda – «Jamiyat» deb yuritiladi) va uning sho'ba korxonalarining (keyingi matnlarda – «Guruh» deb yuritiladi) 2024 yil 31 dekabr xolatiga bo'lgan konsolidatsiyalangan moliyaviy xolat to'g'risidagi hisoboti, ko'rsatilgan sanada tugagan yil mobaynida foyda yoki zararlar va boshqa to'liq daromadlar to'g'risidagi hisoboti, xususiy kapitaldagi o'zgarishlar to'g'risidagi hisoboti, pul oqimlari to'g'risidagi hisoboti, shuningdek hisob siyosatining ahamiyatli qoidalarining qisqacha tavsifi va boshqa izohlovchi ma'lumotlardan iborat bo'lgan ilova qilinayotgan moliyaviy hisobotlarini auditini o'tkazdik.

Bizning fikrimizcha, konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlar Guruhning 2024 yil 31 dekabrga bo'lgan konsolidatsiyalangan moliyaviy xolatini, ko'rsatilgan sanada tugagan yil mobaynida uning konsolidatsiyalangan moliyaviy natijalari va konsolidatsiyalangan pul oqimlari harakatini barcha muhim jihatlarida Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari Kengashi tomonidan chiqarilgan MHXS moliyaviy hisobot standartlariga muvofiq haqqoniy taqdim etadi (MHXS moliyaviy hisobot standartlari).

Fikr bildirish uchun asoslar

Biz auditni Auditning xalqaro standartlariga muvofiq o'tkazdik. Bizning ushbu standartlar bo'yicha javobgarligimiz ushbu xulosaning «Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot auditini uchun auditorning javobgarligi» bo'limida batafsil yoritilgan. Biz Guruhdan mustaqil ravishda Buxgalterlar uchun xalqaro ahloq standartlari (jumladan, mustaqillik bo'yicha xalqaro standartlariga) Kengashining (BXASK) «Professional buxgalterlar uchun ahloq» Kodeksi talablariga va ahloqiy qoidalariga, O'zbekiston Respublikasida konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot auditiga tegishli, hamda ushbu talablarga va BXASK Kodeksda belgilangan boshqa majburiyatlarni bajarganmiz. Biz olgan auditorlik dalillar fikrimizni ifoda etilishini tasdiqlash uchun yetarli va o'rinli deb hisoblaymiz.

Guruh rahbariyatining va korporativ boshqaruv vakolatiga ega shaxslarning konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlar uchun javobgarligi

Rahbariyat ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tayyorlash va MHXSga muvofiq to'g'ri taqdim etish uchun javobgardir, shuningdek rahbariyat tomonidan firibgarlik va xato tufayli yuzaga kelgan jiddiy buzib ko'rsatishlardan holi konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlarni tayyorlash uchun zarur deb hisoblaydigan ichki nazorat tizimini ta'minlash uchun javobgardir.

Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tayyorlashda rahbariyat Guruh faoliyatining uzluksizligini baholashga, zarur hollarda uzluksiz faoliyat bilan bog'liq bo'lgan ahborotlarni oshkor etish va faoliyat uzluksizligi tahminiga ko'ra hisobot berishga javobgar, agarda rahbariyat tomonidan Guruhning faoliyatini tugatish, faoliyatni to'xtatish yoki boshqa holatlar mavjud bo'lmasa.

Korporativ boshqaruv uchun mas'ul bo'lgan shaxslar Guruhning konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlarini tayyorlashni nazorat qilish uchun javobgardir.

Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot auditi uchun auditorning javobgarligi

Bizning maqsadimiz konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlar firibgarlik va xatolik tufayli bo'ladigan jiddiy noto'g'ri ko'rsatkichlardan holi ekanligiga ishonch hosil qilish, hamda auditorlik fikrini auditorlik xulosasida aks ettirish. Aqlli ishonch ishonchning yuqori darajasi bo'lib, Auditning xalqaro standartlariga muvofiq o'tkazilgan audit har doim ham mavjud jiddiy xatolarni aniqlay olishga kafolatli emas. Firibgarlik yoki xatolik tufayli buzib ko'rsatishlar yuzaga kelishi mumkin, ushbu buzib ko'rsatishlar yagona yoki jami bo'lib konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotdan foydalanuvchilar iqtisodiy qarorlariga ta'sir qilishi mumkin bo'lsa, muhim deb hisoblanadi.

Auditning xalqaro standartlariga muvofiq o'tkazilgan audit jarayonida biz butun audit davomida professional mulohaza yuritamiz va professional skeptitsizmni qo'llaymiz. Bundan tashqari biz quyidagilarni bajaramiz:

- firibgarlik yoki xato tufayli konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan jiddiy buzib ko'rsatishlar xatarini aniqlaymiz va baholaymiz; ushbu xatarlarga javoban auditorlik amallarini ishlab chiqamiz va bajaramiz; audit fikri uchun asos bo'lib xizmat qiladigan auditorlik dalillarini olamiz. Firibgarlik natijasida muhim buzib ko'rsatishlarni topilmaslik riski xato tufayli muhim buzib ko'rsatishlarni topilmaslik riskidan yuqori, chunki firibgar sohtalashtirish, qasddan xato qilish, noto'g'ri ma'lumot berish yoki ichki nazorat tizimini chetlab o'tuvchi hatti-harakatlarni amalga oshirgan bo'lishi mumkin;
- Guruhning ichki nazorat tizimining samaradorligi to'g'risida fikr bildirish maqsadida emas, balki vaziyatga mos keladigan auditorlik tartib-taomillarini ishlab chiqish maqsadida auditga tegishli ichki tizimini o'rganib ko'rib chiqamiz;
- qo'llanilayotgan hisob siyosatining maqbulligi va rahbariyat tomonidan hisoblab chiqilgan baholarning asosligini, shuningdek konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlarning oshkorligini hisoblaymiz;

- buxgalteriya hisobi va boshqaruvdan olingan auditorlik dalillari asosida, Guruhning faoliyatini uzluksiz davom ettirish qobiliyatiga jiddiy shubha tug'dirishi mumkin bo'lgan voqealar va hodisalar bilan bog'liq muhim noaniqliklar mavjudmi yoki yo'qligi to'g'risida, rahbariyat foydalanishi maqsadga muvofiqligi to'g'risida xulosa qilamiz. Agar biz muhim noaniqliklar mavjud degan xulosaga kelsak, audit hisobotida konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotdagi noaniqliklarni yoritib berishga e'tibor qaratamiz yoki noaniqliklarni yoritib berish imkoni bo'lmasa audit fikrini o'zgartiramiz. Bizning audit xulosamiz olingan auditorlik dalillariga asoslanadi. Kelajakdagi voqea va hodisalar Guruhning faoliyatining uzluksizligiga ta'sir etish mumkin;
- biz konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotning taqdim etilishini, uning tuzilishini va tarkibini, shu jumladan ma'lumotlarning oshkor qilinishini va konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot asosiy operatsiyalar hamda hodisalarni ishonchli tarzda taqdim etishini baholaymiz;
- guruhning moliyaviy hisoboti to'g'risida fikrni shakllantirish uchun asos bo'ladigan guruh ichidagi korxonalar yoki xo'jalik bo'linmalarining moliyaviy ma'lumotlariga tegishli to'liq va yetarli auditorlik dalillarni olishga mo'ljallangan guruh auditini rejalashtiramiz va o'tkazamiz. Biz guruh auditini uchun bajarilgan audit ishini yo'naltirish, nazorat qilish va ko'rib chiqish uchun javobgarmiz. Biz auditorlik fikrimiz uchun yakuniy javobgarlikni saqlab qolamiz.

Biz korporativ boshqaruv uchun mas'ul shaxslar bilan auditni rejalashtirish, audit o'tkazish vaqti va auditda aniqlangan muhim kamchiliklar, shu jumladan audit davomida aniqlangan ichki nazoratdagi jiddiy kamchiliklar to'g'risida aloqa qilamiz.

Ushbu mustaqil auditorlik xulosa chiqarilishiga asos bo'lgan auditning rahbari:

Saidov Sanjarbek Kamiljanovich
Bosh direktor
«KPMG Audit» MChJ Auditorlik tashkiloti
Toshkent shahri, O'zbekiston Respublikasi
1 iyul 2025 yil

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI

Moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobot

<i>milliard UZSda</i>	Izoh	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
AKTIVLAR			
Aylanmadan tashqari aktivlar			
Asosiy vositalar	8	8,906	7,083
Foydalanish huquqidagi aktivlar	9	5,337	4,646
O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining debitorlik qarzi	10	1,423	1,667
Boshqa aylanmadan tashqari aktivlar	11	921	745
Kechiktirilgan soliq aktivlari	26	238	268
Jami aylanmadandan tashqari aktivlar		16,825	14,409
Aylanma aktivlar			
Zaxiralar	12	617	470
O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining debitorlik qarzi	10	420	319
Savdo va boshqa debitorlik qarzlari	13	569	553
Pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari	14	820	320
Aksiyadorga taqsimlash uchun aktivlar	16	140	-
Foyda solig‘i bo‘yicha oldindan to‘lov		8	204
Boshqa aktivlar	15	946	1,981
Jami aylanma aktivlar		3,520	3,847
JAMI AKTIVLAR		20,345	18,256
KAPITAL			
Aksiyadorlik kapitali	16	4,263	4,263
Yig‘ilgan zarar		(1,103)	(1,686)
JAMI KAPITAL		3,160	2,577
MAJBURIYATLAR			
Uzoq muddatli majburiyatlar			
Kreditlar va qarzlari	17	4,992	6,149
Ijara majburiyatlari	18	5,931	4,974
Majburiyatlar bo‘yicha rezervlar	20	660	289
Kechiktirilgan daromadlar	22	329	157
Jami uzoq muddatli majburiyatlar		11,912	11,569
Qisqa muddatli majburiyatlar			
Kreditlar va qarzlari	17	1,647	1,503
Ijara majburiyatlari	18	454	358
Savdo va boshqa kreditorlik qarzlari	21	1,850	1,136
Xaridorlar bilan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar	23	1,302	966
Majburiyatlar bo‘yicha rezervlar	20	20	147
Jami qisqa muddatli majburiyatlar		5,273	4,110
JAMI MAJBURIYATLAR		17,185	15,679
MAJBURIYATLAR VA KAPITAL		20,345	18,256

Ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot 1 iyul 2025 yilda rahbariyat tomonidan tasdiqlangan va uni rahbariyat nomidan quyidagilar imzolagan:

Boshqaruv raisi
Xudaykulov Sh. Sh.

Boshqaruv raisining o‘rinbosari
A. A. Sattarov

5-betdan 37-betgacha bo‘lgan izohlar ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotning ajralmas qismini tashkil etadi.

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI

Foyda yoki zarar va boshqa jami daromad to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobot

<i>milliard UZSda</i>	Izoh	2024 y.	2023 y.
Yo‘lovchi va yuk tashishdan tushgan daromad		17,428	14,783
Boshqa daromad		371	302
Daromad	23	17,799	15,085
Aviatsiya yoqilg‘isi		(5,082)	(4,091)
Yerda xizmat ko‘rsatish, sug‘urta va aeronavigatsiya		(3,595)	(2,908)
Ish haqi va ijtimoiy sug‘urtaga ajratmalar		(1,848)	(1,467)
Texnik xizmat ko‘rsatish va tuzatish		(1,111)	(943)
Asosiy vositalar va foydalanish huquqidagi aktivlarning eskirishi	8, 9	(1,019)	(733)
Yo‘lovchilarga xizmat ko‘rsatish va bortda ovqatlanish		(935)	(785)
HK, dvigatellar va boshqa aviatsiya uskunalari ijarasi		(430)	(409)
Agentlarning komission mukofoti		(281)	(266)
Boshqa operatsion xarajatlar		(793)	(550)
Boshqa operatsion daromadlar	8	418	141
Operatsion xarajatlar		(14,676)	(12,011)
Operatsion foyda		3,123	3,074
Kurs farqidan ko‘rilgan zarar, netto		(502)	(896)
Moliyaviy xarajatlar	24	(1,111)	(836)
Moliyaviy daromadlar	25	240	148
Soliq solinguncha foyda		1,750	1,490
Foyda solig‘i bo‘yicha xarajatlar	26	(261)	(230)
Yillik foyda va jami yalpi foyda		1,489	1,260

* Operatsion xarajatlar bo‘yicha qiyosiy ma’lumotlar hisobot yilining taqdimotiga muvofiqlashtirildi (3-izohga qarang).

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI
Xususiy kapitaldagi o‘zgarishlar to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobot

<i>milliard UZSda</i>	Izoh	Aksiyadorlik kapitali	Yig‘ilgan zarar	Jami
2023-yil 1-yanvar holatiga qoldiq		4,263	(2,763)	1,500
Yillik foyda		-	1,260	1,260
Yillik boshqa yalpi daromad		-	-	-
2023-yil uchun jami umumiy daromad		-	1,260	1,260
“Silk Avia” MCHJ birlashmasi		-	(14)	(14)
E‘lon qilingan dividendlar	16	-	(147)	(147)
Aksiyadorga boshqa taqsimotlar		-	(22)	(22)
2023-yil 31-dekabr holatiga qoldiq		4,263	(1,686)	2,577
Yillik foyda		-	1,489	1,489
Yillik boshqa yalpi daromad		-	-	-
2024-yil uchun jami jami daromad		-	1,489	1,489
E‘lon qilingan dividendlar	16	-	(223)	(223)
Aksiyadorga boshqa taqsimotlar	4, 16	-	(683)	(683)
2024-yil 31-dekabr holatiga qoldiq		4,263	(1,103)	3,160

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI
Pul mablag‘lari harakati to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobot

<i>milliard UZ\$da</i>	Izoh	2024 y.	2023 y.
Operatsion faoliyatdan pul oqimlari			
Yillik foyda		1,489	1,260
<i>Quyidagiga tuzatilgan:</i>			
Asosiy vositalar eskirishi	8	493	407
Foydalanish huquqidagi aktivlar eskirishi	9	526	326
Asosiy vositalarning chiqarilishi natijasidagi (foyda) / zarar va boshqalar		(318)	17
Foyda solig‘i bo‘yicha xarajatlar	26	261	230
Hisoblangan foizlar	24	883	783
Boshqa aylanmadan tashqari aktivlar bo‘yicha diskont	24	228	30
Kreditlar va qarzlarni muddatidan oldin qaytarish va o‘zgartirish samarasi	24	-	17
Foiz bo‘yicha daromadlar	25	(226)	(140)
Kurs farqidan ko‘rilgan sof zarar		502	896
Kutilayotgan kredit zararlari uchun rezerv hisoblash		77	1
Majburiyatlar rezervini o‘zgartirish	20	227	232
Nolikvid zaxiralarni tiklashdan olingan foyda		(24)	(13)
Kreditorlik qarzlarini hisobdan chiqarishdan olingan foyda		-	(85)
Yo‘lovchilarga kreditorlik qarzlarini tuzatish		(47)	(186)
Boshqa daromadlar va xarajatlar, netto		(14)	(36)
Operatsion faoliyatdan aylanma kapital o‘zgarishlargacha pul oqimlari		4,057	3,739
<i>Aylanma mablag‘lardagi o‘zgarishlar:</i>			
Zaxiralar		(158)	(111)
Savdo va boshqa debitorlik qarzlari		(97)	(267)
Boshqa aylanmadan tashqari aktivlar		(514)	(329)
Boshqa aktivlar		(10)	(141)
Savdo va boshqa kreditorlik qarzlari		507	234
Xaridorlar bilan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar		380	200
Aylanma mablag‘lardagi o‘zgarishlar		108	(414)
To‘langan foizlar	19	(1,045)	(787)
Olingan foizlar		17	-
To‘langan foyda solig‘i		(49)	(103)
Operatsion faoliyatdan olingan pul mablag‘larining sof summasi		3,088	2,435
Investitsiya faoliyatidan pul oqimlari			
Asosiy vositalarni sotib olish	8	(2,298)	(1,271)
Asosiy vositalarni sotish		330	1
Muddatli depozitlarni joylashtirish	11, 15	(1,346)	(1,366)
Depozitlarni qaytarishdan tushum		2,723	6
Davlat loyihasi bo‘yicha to‘lovlar	10	(140)	-
Davlat loyihasi bo‘yicha to‘lovlarni qoplash	10	50	-
Olingan dividendlar		14	-
Investitsiya faoliyatida foydalanilgan pul mablag‘larining sof summasi		(667)	(2,630)
Moliyaviy faoliyatdan pul oqimlari			
Kreditlar va qarzlarni to‘lash	19	(1,186)	(1,768)
Ijara bo‘yicha majburiyatlarni to‘lash	19	(436)	(314)
Olingan homiylik mablag‘lari	22	172	157
To‘langan dividendlar	16	(112)	(154)
Aksiyadorlarga taqsimlash uchun aktivlar bo‘yicha to‘lovlar		(116)	-
Aksiyadorga boshqa taqsimotlar	4	(638)	(22)
O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligidan mablag‘lar tushumi		410	474
Moliyaviy faoliyatida foydalanilgan pul mablag‘larining sof summasi		(1,906)	(1,627)
Pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlaridagi sof o‘zgarish		515	(1,822)
Valyuta almashuv kursi o‘zgarishining pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlariga ta’siri		(15)	22
Yil boshidagi pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari		320	2,120
Yil oxiridagi pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari		820	320

5-betdan 37-betgacha bo‘lgan izohlar ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotning ajralmas qismini tashkil etadi.

1. Guruh va uning faoliyati to‘g‘risida ma’lumot

“O‘zbekiston havo yo‘llari” Milliy aviakompaniyasi O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining 1992-yil 4-fevraldagi 44-sonli qarori bilan tashkil etilgan.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 27-noyabrda “O‘zbekiston Respublikasining fuqaro aviatsiyasini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5584-sonli farmoniga muvofiq, “Uzbekistan Airways” aksiyadorlik jamiyatini (keyingi o‘rinlarda – “Kompaniya” yoki “Uzbekistan Airways” AJ) tashkil etish orqali “O‘zbekiston havo yo‘llari” Milliy aviakompaniyasi qayta tuzildi.

Kompaniya O‘zbekiston Respublikasi “O‘zbekiston havo yo‘llari” Milliy aviakompaniyasining tovar belgisiga va xizmat ko‘rsatish belgisiga nisbatan mutlaq huquqqa ega.

Kompaniya O‘zbekiston Respublikasining fuqaro aviatsiyasi sohasidagi xalqaro shartnomalariga, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasida amal qiluvchi ICAO standartlari va qoidalariga muvofiq O‘zbekiston Respublikasining milliy tashuvchisi hisoblanadi.

Quyidagilar Kompaniya va uning sho‘ba korxonalari (keyingi o‘rinlarda birgalikda “Guruh” deb ataladi) faoliyatining asosiy turlari hisoblanadi:

- muntazam va charter asosida xalqaro va ichki havo yo‘llari bo‘yicha aviatsiya yo‘lovchilari va yuklarini tashish;
- xalqaro havo yo‘llarida, shu jumladan shartnoma asosida boshqa korxonalar uchun, shuningdek, Guruhning xorijdagi vakolatxonalarida ishlash uchun uchuvchi, texnik va boshqa xodimlarni tayyorlash va qayta tayyorlash;
- havo kemalariga texnik xizmat ko‘rsatish (keyingi o‘rinlarda “HK” deb ataladi).

Kompaniyaning yuridik manzili: O‘zbekiston Respublikasi, Toshkent shahri, Amir Temur shoh ko‘chasi, 41-uy.

Kompaniya quyidagi sho‘ba korxonalarning ustav kapitalidagi ulushlarga egalik qiladi:

Nomlanishi	Faoliyat turi	31 dekabr 2024-y.	31 dekabr 2023-y.
“Uzbekistan Airways Technics” MCHJ	HKga texnik xizmat ko‘rsatish Yo‘lovchi havo transporti va maxsus	100%	100%
“Uzbekistan Helicopters” MCHJ	aviatsiya	100%	100%
“Ketrin” MCHJ	Bort taomi	100%	100%
“O‘quv-Mashg‘ulot Markazi” MCHJ	O‘quv faoliyati	100%	100%
“Bino va Inshootlarni Qurish Direksiyasi” MCHJ	Qurilish ishlari bo‘yicha loyiha boshqarmasi	100%	100%

Sho‘ba korxonalarning asosiy faoliyati (“Uzbekistan Helicopters” MCHJdan tashqari) yuqoridagi jadvalda ko‘rsatilganidek, Kompaniyaga turli yordamchi va operatsion xizmatlarni ko‘rsatishdan iborat. Shunga ko‘ra, ushbu sho‘ba korxonalarning asosiy mijosi va kontragenti Kompaniyaning o‘zi bo‘lib, ularning faoliyati asosan Kompaniyaning asosiy biznes jarayonlarini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan.

2024-yil mart oyida “Silk Avia” MCHJ (100% sho‘ba korxona) “Uzbekistan Helicopters” MCHJga qo‘shib olindi.

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI
2024-yil 31-dekabr - konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga izohlar

1. Guruh va uning faoliyati to‘g‘risida ma’lumot (davomi)

Guruhning havo kuchlari parki to‘g‘risidagi ma’lumotlar 31-dekabr holatiga ko‘ra quyidagi jadvalda keltirilgan:

HK turi	Egalik qilish turi	HK statusi	«Uzbekistan Airways» AJ		«Uzbekistan Helicopters» MCHJ		«Silk Avia» MCHJ		Guruh bo‘yicha jami	
			2024 y.	2023 y.	2024 y.	2023 y.	2024 y.	2023 y.	2024 y.	2023 y.
Boeing 767	xususiy	ekspluatatsiyada	6	6	-	-	q/b	-	6	6
Boeing 787	xususiy	ekspluatatsiyada	6	6	-	-	q/b	-	6	6
Boeing 757-23P	xususiy	ekspluatatsiyada	-	1	-	-	q/b	-	-	1
Airbus 320-214	xususiy	ekspluatatsiyada	9	9	-	-	q/b	-	9	9
A320 Neo	ijara	ekspluatatsiyada	10	8	-	-	q/b	-	10	8
Airbus A321 NEO	ijara	ekspluatatsiyada	5	5	-	-	q/b	-	5	5
Pilatus PC-24	xususiy	ekspluatatsiyada	1	1	-	-	q/b	-	1	1
Airbus H125	xususiy	ekspluatatsiyada	-	-	2	2	q/b	-	2	2
Airbus H130	xususiy	ekspluatatsiyada	-	-	2	2	q/b	-	2	2
MI-8	xususiy	ekspluatatsiyada	-	-	1	5	q/b	-	1	5
Let L-410	xususiy	ekspluatatsiyada	1	-	2	2	q/b	-	3	2
ATR72-212A (600)	xususiy	ekspluatatsiyada	-	-	3	-	q/b	3	3	3
ATR72-212A (600)	ijara	ekspluatatsiyada	-	-	2	-	q/b	-	2	-
Boeing 757-23P	xususiy	saqlanmoqda	-	1	-	-	q/b	-	-	1
Boeing 767	xususiy	saqlanmoqda	2	2	-	-	q/b	-	2	2
Il-76TД	xususiy	saqlanmoqda	-	6	-	-	q/b	-	-	6
Il-114-100	xususiy	saqlanmoqda	7	7	-	-	q/b	-	7	7
Jami			47	52	12	11	-	3	59	66

2. Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tuzish asosi

MHXSga muvofiqlik haqida bayonot

Ilova qilinayotgan konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo‘yicha kengash tomonidan chiqarilgan MHXSning moliyaviy hisobot standartlariga (MHXSning moliyaviy hisobot standartlari) muvofiq tayyorlangan.

Faoliyatning uzluksizligi tamoyili

Rahbariyat ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni faoliyatning uzluksizligi farazi asosida tayyorladi. Rahbariyatning ushbu xulosasi Guruhning moliyaviy holatini, joriy rejalarini, operatsiyalarning daromadlilikini va moliyaviy resurslardan foydalanishni ko‘rib chiqishga, shuningdek, makroiqtisodiy sharoitlardagi so‘nggi o‘zgarishlarning Guruhning kelajakdagi operatsiyalariga ta‘sirini tahlil qilishga asoslanadi.

2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, Guruhning joriy majburiyatlari aylanma aktivlaridan 1 753 milliard UZS miqdorida oshib ketdi (2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra: 263 milliard UZS). Rahbariyat quyidagi omillar tufayli Guruhning yaqin kelajakda o‘z faoliyatini uzluksiz davom ettirish qobiliyatiga nisbatan jiddiy noaniqlik yo‘q deb hisoblaydi:

- Guruh yetarli rentabellik darajasini ko‘rsatib, daromadli hisoblanadi va operatsion faoliyatdan, shu jumladan joriy va oldingi hisobot davrlarida, barqaror ravishda ijobiy pul oqimlarini shakllantiradi;
- Pul oqimlarini prognoz natijalariga ko‘ra, Guruh 2025-2026-yillarda operatsion faoliyatdan yetarli miqdorda pul mablag‘larini olishni, shuningdek qisqa muddatli majburiyatlarni o‘z vaqtida bajarish uchun yangi kreditlar jalb qilish va mavjud kreditlarni qayta tuzilmashtirish imkoniyatiga ega bo‘lishni kutmoqda.
- Guruh aksiyadori Guruh faoliyatini tugatish yoki sezilarli darajada qisqartirish niyatida yoki zarurati yo‘q;

2. Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tuzish asosi (davomi)

- 2024-yil va 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, Guruhning jalb qilingan kredit va qarzlar 2 287 mlrd. UZS va 2 644 mlrd. UZS, tegishli ravishda, guruhning aloqador tomonlari tomonidan taqdim etilgan. Mazkur kreditlar va qarzlarni qaytarish muddatlari zarur hollarda, avvalgi yillarda bo‘lgani kabi, uzaytirilishi mumkin;
- Guruh davlat uchun strategik jihatdan muhim tuzilma hisoblanadi va shunga muvofiq zarurat tug‘ilganda davlat tomonidan moliyaviy va boshqa qo‘llab-quvvatlashdan foydalanish imkoniyatiga ega.

Hisob tamoyillari

Ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlar moliyaviy instrumentlarni dastlabki tan olishni istisno etganda, hisoblash usuli bo‘yicha boshlang‘ich qiymat asosida tayyorlangan. Ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tayyorlashda qo‘llanilgan hisob siyosatining muhim qoidalari quyida keltirilgan. Quyida tavsiflangan hisob siyosati qoidalari Guruh tomonidan ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotda taqdim etilgan barcha hisobot davrlarida izchil qo‘llanilgan.

Guruh tomonidan bevosita yoki bilvosita nazorat qilinadigan barcha muhim sho‘ba korxonalar ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga kiritilgan. Guruh tarkibiga kiruvchi asosiy sho‘ba korxonalar ro‘yxati 1-izohda keltirilgan.

Funksional valyuta va hisobotni taqdim etish valyutasi

O‘zbekiston Respublikasining milliy valyutasi o‘zbek so‘midir. Guruhning barcha kompaniyalari uchun funksional valyuta hamda Guruh hisobotlarini taqdim etish valyutasi ham o‘zbek so‘midir. Ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotda keltirilgan barcha miqdorlar, agar boshqacha ko‘rsatilmagan bo‘lsa, milliard o‘zbek so‘mida ifodalangan (bundan keyin “milliard UZS” yoki “mlrd. UZS” deb yuritiladi).

“Faoliyatning uzluksizligi” tamoyili

Ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot “faoliyatning uzluksizligi” tamoyili asosida tayyorlangan bo‘lib, u odatdagi faoliyat davomida aktivlarni sotish va majburiyatlarni to‘lashni nazarda tutadi. Guruh aktivlarining qaytarilishi, shuningdek, Guruhning kelajakdagi operatsiyalari joriy va kelajakdagi iqtisodiy muhitga sezilarli ta‘sir ko‘rsatishi mumkin.

Mintaqaviy geosiyosiy mojarolar

2022-yil fevral oyida Rossiya Federatsiyasi va Ukraina o‘rtasidagi harbiy mojarolar tufayli bir qator davlatlar Rossiya Federatsiyasiga qarshi sanksiyalar kiritdi. Mojarolar ta‘siri nafaqat ikki mamlakatning iqtisodiy faolligiga, balki global iqtisodiyotga ham ta‘sir qilmoqda.

Rahbariyatning fikriga ko‘ra, ushbu holatlar Guruh faoliyati va moliyaviy holatiga sezilarli darajada salbiy ta‘sir ko‘rsatmagan.

Umuman olganda, O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyoti rivojlanayotgan bozorlarga xos bo‘lgan ba‘zi bir xarakterli xususiyatlarni namoyon qilishda davom etmoqda. U mamlakat eksportining asosiy qismini tashkil etuvchi sanoat tovarlari, oltin, to‘qimachilik va meva-sabzavot mahsulotlari narxlarining o‘zgarishiga ayniqsa sezgir. Ushbu xususiyatlar, shuningdek, mamlakat tashqarisida erkin konvertatsiya qilinmaydigan milliy valyutaning mavjudligi va qimmatli qog‘ozlar bozori likvidligining past darajasini o‘z ichiga oladi, lekin ular bilan cheklanmaydi. Yuqori inflyatsiya, mintaqada saqlanib qolayotgan siyosiy keskinlik, almashuv kursining o‘zgaruvchanligi O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyotiga salbiy ta‘sir ko‘rsatdi va ko‘rsatishda davom etishi mumkin, jumladan, likvidlikning pasayishi va xalqaro moliyalashtirishni jalb qilishda qiyinchiliklarni keltirib chiqarmoqda.

Iqtisodiy muhit Guruhning faoliyati va moliyaviy holatiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatadi. Rahbariyat Guruhning barqaror faoliyatini ta‘minlash uchun barcha zarur choralarni ko‘radi. Biroq, hozirgi iqtisodiy vaziyatning kelajakdagi oqibatlarini oldindan aytish qiyin va rahbariyatning joriy kutilmalari va baholari haqiqiy natijalardan farq qilishi mumkin.

2. Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tuzish asosi (davomi)

Bundan tashqari, O‘zbekiston Respublikasida aviatsiya transporti xizmatlari sektori siyosiy, qonunchilik, soliq va tartibga solish sohasidagi o‘zgarishlar ta’siri ostida qolmoqda. Mamlakatning iqtisodiy barqarorligi istiqbollari sezilarli darajada mamlakat hukumati tomonidan amalga oshirilayotgan iqtisodiy chora-tadbirlar samaradorligiga, shuningdek, huquqiy, nazorat va siyosiy tizimlarning rivojlanishiga, ya’ni Guruh nazoratidan tashqaridagi holatlarga bog‘liq.

3. Hisob siyosatining muhim qoidalari

Xorijiy valyutadagi operatsiyalar

Xorijiy valyutasidagi operatsiyalar operatsiya amalga oshirilgan sanada O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki (bundan buyon matnda “MB” deb yuritiladi) tomonidan belgilangan ayirboshlash kursi bo‘yicha funksional valyutaga o‘tkaziladi. Xorijiy valyutadagi pul aktivlari va majburiyatlar Markaziy bank tomonidan belgilangan va tegishli hisobot davri oxirida amalda bo‘lgan ayirboshlash kursi bo‘yicha o‘tkaziladi. Chet el valyutasi bilan operatsiyalar natijasida vujudga keladigan kurs farqlari vujudga kelishi bo‘yicha moliyaviy natijalarga kiritiladi. Tarixiy qiymat bo‘yicha hisobga olinadigan pulsiz moddalar bitim tuzilgan sanada amalda bo‘lgan ayirboshlash kursi bo‘yicha qayta hisoblanadi.

Quyidagi jadvalda xorijiy valyutadagi pul aktivlari va majburiyatlarini qayta hisoblash uchun ishlatilgan AQSH dollari, yevro va Rossiya rublining o‘zbek so‘miga nisbatan ayirboshlash kurslari keltirilgan:

	1 AQSH dollari uchun o‘zb. so‘m	1 Yevro uchun o‘zb. so‘m	1 Rossiya rubli uchun o‘zb. so‘m
2024-yil 31-dekabr holatiga	12 920,48	13 436,01	130,17
2023-yil 31-dekabr holatiga	12 338,77	13 731,82	136,36

Eskirish

Asosiy vositalarning eskirishi to‘g‘ri chiziqli usulda ularning mo‘ljallanayotgan foydali xizmat muddati davomida, aktivning baholangan qoldiq qiymatini chegirib tashlagan holda, uning sotib olingan sanasidan boshlab yoki qurilgan asosiy vositalarga nisbatan obyekt foydalanishga topshirilgan paytdan boshlab hisoblab yoziladi.

Guruh samolyot-motor parkining turli tarkibiy qismlari va boshqa asosiy vositalar quyidagi foydali xizmat muddatlariga ega:

	Foydalanishning baholangan muddati
HK planerlari	20 yil
HK dvigatellari	12,5 yil
Bino va inshootlar	25 - 50 yil
Mashina va uskunalar	12,5 yil
Transport	10 yil
Boshqalar	5 - 10 yil

Amortizatsiya usullari, kutilayotgan foydali xizmat muddatlari va asosiy vositalarning qoldiq qiymatlari miqdorlari har bir hisobot sanasi holatiga ko‘ra tahlil qilinadi va zarur hollarda tuzatishlar kiritiladi.

Guruh HKning qoldiq qiymatini HKni sotish bo‘yicha joriy bitimlar bo‘yicha mavjud va ishonchli ma’lumotlar asosida baholaydi. 2024-yilda yangilangan bozor ma’lumotlari va tarmoq tendensiyalari asosida Guruh ularning qoldiq qiymatini baholashni qayta ko‘rib chiqdi. 2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, HKlarning qoldiq qiymati ularning tarixiy qiymatining 1 foizidan 10 foizigacha (2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra 1 foizdan 6 foizigacha bo‘lgan oraliqqa nisbatan) tashkil etadi.

Qayta ko‘rib chiqish natijasida HKning alohida planerlari bo‘yicha amortizatsiya hisoblash to‘xtatildi, chunki ularning qoldiq (balans) qiymati yangi baholangan qoldiq qiymatidan past bo‘ldi. Baholash o‘zgarishining ta’siri 2024-yil uchun hisoblangan amortizatsiya miqdorining 60 mlrd. UZS. Baholashning o‘zgarishi MHXS talablariga muvofiq istiqbolda qo‘llaniladi.

3. Hisob siyosatining muhim qoidalari (davomi)

Keyingi xarajatlar

Guruh asosiy vositalar obyektining almashtirilgan tarkibiy qismining qiymatini, agar Guruh ushbu aktivdan foydalanishdan kelgusida iqtisodiy naf olishi ehtimoli mavjud bo‘lsa va asosiy vositalar obyektining qiymati ishonchli tarzda aniqlanishi mumkin bo‘lsa, xarajatlarni amalga oshirish paytidagi balans qiymati tarkibida tan oladi. Almashtiriladigan komponentlar hisobdan almashtirish paytidagi xarajatlarga chiqariladi. Barcha boshqa xarajatlar yil davomidagi foyda yoki zarar va boshqa jami daromadi to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda aks ettiriladi.

HKga texnik xizmat ko‘rsatish va ta‘mirlash bo‘yicha kapitallashtirilgan xarajatlar: Modernizatsiyalash va rekonstruksiyalash bo‘yicha yirik loyihalarni amalga oshirish xarajatlari (asosan alohida elementlarni almashtirishni nazarda tutuvchi HKni modernizatsiyalash) kapitallashtiriladi. Almashtiriladigan qismlarning balans qiymati Guruhning moliyaviy holati to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotida tan olinishni to‘xtatadi va Guruhning foyda yoki zarar va boshqa jami daromadi to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotida operatsion xarajatlar tarkibiga kiritiladi.

HKga texnik xizmat ko‘rsatish va yirik modernizatsiya va rekonstruksiya loyihalari bo‘yicha kapitallashtirilgan xarajatlar navbatdagi ko‘rikning prognoz sanasida tugaydigan davr mobaynida yoki ularning kutilayotgan foydali xizmat muddatidan kelib chiqqan holda chiziqli usuldan foydalangan holda amortizatsiya qilinadi. HK joriy ta‘mirlash va texnik xizmat ko‘rsatish qiymati tegishli xarajatlar yuzaga kelishiga qarab xarajatlarga kiritiladi va Guruhning foyda yoki zarar va boshqa umumiy daromadlari to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotida operatsion xarajatlar (texnik xizmat ko‘rsatish) tarkibiga kiritiladi.

Kreditlar va qarzlar bo‘yicha sarflarni kapitallashtirish: Umumiy va aniq maqsadlar uchun jalb qilingan qarzlar bo‘yicha xarajatlar bevosita aktivni xarid qilish, qurish yoki ishlab chiqarishga tegishli bo‘lib, uni belgilangan maqsadda foydalanishga tayyorlash uchun albatta ko‘p vaqt talab etiladi (muayyan talablarga javob beradigan aktiv) va bunday aktivning qiymati tarkibiga kiradi.

Kapitallashtirishning boshlanish sanasi quyidagi hollarda boshlanadi: (a) Guruh muayyan talablarga javob beradigan aktiv bo‘yicha sarflarni amalga oshirganda; (b) u qarzlar bo‘yicha sarflar amalga oshirganda; va (v) u aktivni belgilangan maqsadda foydalanishga tayyorlash uchun zarur bo‘lgan faoliyat amalga oshirganda.

Qarzlar bo‘yicha sarflar kapitallashtirish aktivni foydalanishga tayyorlash uchun zarur bo‘lgan deyarli barcha ishlar tugallangan sanagacha davom etadi.

Guruh muayyan talablarga javob beradigan aktivlar bo‘yicha kapital sarflar amalga oshirilmaganda, chetlab o‘tish mumkin bo‘lgan kreditlar va qarzlar bo‘yicha sarflarni kapitalizatsiya qiladi. Qarzlar bo‘yicha kapitallashtirilgan sarflar Guruhni moliyalashtirishning o‘rtacha qiymati asosida hisoblanadi (o‘rtacha tortilgan foizli xarajatlar kvalifikatsiyalanadigan aktivlar bo‘yicha sarflarga nisbatan qo‘llaniladi), mablag‘lar muayyan talablarga javob beradigan aktivni xarid olish uchun jalb qilingan holatlar bundan mustasno. Agar shunday bo‘lsa, ushbu qarzlar bo‘yicha davr mobaynida amalga oshirilgan haqiqiy sarflardan ushbu qarz mablag‘larini vaqtinchalik investitsiya qilishdan olingan har qanday investitsiya daromadini chegirib tashlangan holda kapitallashtiriladi.

Foydalanish huquqidagi aktivlar

Foydalanish huquqidagi aktivlar quyidagilarni o‘z ichiga oluvchi boshlang‘ich qiymati bo‘yicha baholanadi:

- ijara bo‘yicha majburiyatni joriy qiymat bo‘yicha dastlabki baholash miqdori;
- ijara bo‘yicha olingan rag‘batlantiruvchi to‘lovlar chegirilgan holda ijara boshlanish sanasiga yoki shu sanagacha amalga ishirlangan ijara to‘lovlar;
- har qanday dastlabki bevosita xarajatlar; va
- aktivni ijara shartnomalari shartlari orqali talab etilgan holatga keltirish uchun amalga oshiriladigan sarflar.

3. Hisob siyosatining muhim qoidalari (davomi)

Foydalanish huquqidagi aktivlar, qoida tariqasida, aktivning foydali xizmat muddati yoki ijara muddati davomida, ulardan qaysi biri ertaroq tugashiga qarab, amortizatsiya qilinadi. HKdan foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar bo'yicha amortizatsiyani hisoblash maqsadlari uchun Guruh HKning tarkibiy qismlarini ajratmaydi.

Guruh A320neo, A321neo va ATR-72 turidagi HK uchun 12 yildan ko'p bo'lmagan foydali xizmat muddati davomida chiziqli usulda foydalanish huquqidagi aktivlar amortizatsiyasini hisoblaydi.

Ijara majburiyatlari

Ijara shartnomasi bo'yicha vujudga keladigan majburiyatlar dastlab joriy qiymat bo'yicha baholanadi. Ijara majburiyatlari quyidagi ijara to'lovlarining sof joriy qiymatini o'z ichiga oladi:

- olinadigan ijara bo'yicha har qanday rag'batlantiruvchi to'lovlar chegirgan holda qat'iy belgilangan to'lovlar (shu jumladan, mohiyatan qat'iy belgilangan to'lovlar); va
- ijarani boshlanish sanasi holatidagi indeks yoki stavka yordamida dastlab baholangan indeks yoki stavkaga bog'liq bo'lgan o'zgaruvchan ijara to'lovlar.

Ijara to'lovlari ijara shartnomasida belgilangan foiz stavkasidan foydalangan holda diskontlanadi. Agar ushbu stavkani osonlikcha aniqlash mumkin bo'lmasa, bu odatda, Guruhda mavjud bo'lgan ko'pchilik ijara shartnomalarida mavjud bo'ladi, Guruh qo'shimcha qarz mablag'larini jalb qilish stavkasidan foydalanadi - bu Guruh o'xshash iqtisodiy sharoitlarda foydalanish huquqidagi aktivning qiymatiga o'xshash bo'lgan aktivni olish uchun zarur bo'lgan qarz mablag'larini o'xshash muddatga va o'xshash ta'minot bilan jalb qilishi mumkin bo'lgan stavkasidir.

Ijara to'lovlari majburiyatlarning asosiy summasi va moliyaviy xarajatlarga bo'linadi. Moliyaviy xarajatlar har bir davr uchun majburiyatning to'lanmagan qoldig'i bo'yicha doimiy davriy foiz stavkasini ta'minlash maqsadida butun ijara davri mobaynida foyda yoki zararda aks ettiriladi.

Binolar, inshootlar, uskunalar va transport vositalarining qisqa muddatli ijarasi hamda qiymati past bo'lgan har qanday aktivlar ijarasi bo'yicha to'lovlar foyda yoki zarar tarkibidagi xarajatlar sifatida chiziqli usulda tan olinadi. Qisqa muddatli ijara 12 oydan ko'p bo'lmagan muddatga tuziladigan ijara shartnomasidir.

Ijara bo'yicha rezervlar hisobi

Guruh ijara doirasida olingan HKga texnik xizmat ko'rsatish uchun rezerv yaratadi, bunda foydalanish huquqi ijara muddati oxirida ijarachiga o'tmaydi.

Guruh tuzilgan ijara shartnomalari talablariga va aviatsiya xavfsizligi bo'yicha qonunchilik talablariga muvofiq havo kemalariga muntazam texnik xizmat ko'rsatishi shart.

HKning alohida ijara shartnomalariga muvofiq, ijara haqqiga qo'shimcha ravishda, Guruh ijara muddati davomida ijara shartnomasida ko'rsatilgan davriy ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish uchun ijaraga beruvchining rezerv fondiga ijaraga beruvchi foydasiga oylik to'lovlarni amalga oshiradi.

Ijara shartnomalari shartlariga muvofiq ilgari to'plangan rezerv ajratmalari fondidan qoplanadigan hodisa ta'rifiga mos keladigan ta'mirlash ishlari amalga oshirilgandan so'ng, Guruh ijaraga beruvchidan ta'mirlash uchun haqiqiy xarajatlar miqdorida, ammo shakllantirilgan rezerv fondidan ko'p bo'lmagan miqdorda tovon oladi. Ijara muddati tugagandan so'ng rezerv jamg'armasidagi mablag'lar qoldig'i qoplanmaydi. Guruh ushbu to'lovlarni moliyaviy aktiv sifatida hisobga oladi.

HKga texnik xizmat ko'rsatishning asosiy turlariga HK korpusi, dvigateli, yordamchi kuch qurilmasi va shassis kiradi. C-chek - bu tasdiqlangan davriylikda o'tkaziladigan batafsil texnik xizmat ko'rsatishdir. Harbiy havo kuchlarining turiga qarab, xizmat ko'rsatish har 6000-7500 yillik soatda yoki har 3000-5000 yillik sikl va 18-24 oyda amalga oshiriladi.

3. Hisob siyosatining muhim qoidalari (davomi)

6YR, 12YR texnik xizmat ko‘rsatishning batafsil turi bo‘lib, HKni qismlarga ajratish, konstruksiyani tekshirish va korroziyaga qarshi dastur bilan bog‘liq. HKning turiga qarab, A320 va A321 turdagi HK uchun 6YR va 12YR kamida har 6 yilda va 12 yilda bir marta o‘tkaziladi. Dvigatelni rejali ta‘mirlash resursni ishlab chiqarish (sikllar bo‘yicha) yoki dvigatelni diagnostika qilish natijalari bo‘yicha amalga oshiriladi.

Rezervlarni hisobga olish uchun Guruh rezervlarga asoslangan yondashuvni qo‘llaydi, chunki u eng maqbul yondashuv deb hisoblaydi va HKdan foydalanishga qarab, ijara muddati boshidan 12 yillik ta‘mirlash xarajatlari asosida hisoblangan summada rezervlar yaratadi. Guruh ushbu xarajatlarni foyda va zararlarda tan oladi, chunki “zarar” foydalanish jarayonida yuzaga keladi.

Guruhning havo kemalariga texnik xizmat ko‘rsatish bo‘yicha majburiyatlari AQSH dollarida ifodalangan.

Tiklash ishlari (samolyotdan foydalanishga bog‘liq bo‘lmagan holda)

Shartnoma tuzilgan paytdan boshlab Guruh HKni ijaraga beruvchilarga qaytarishdan oldin amalga oshirilishi kerak bo‘lgan tiklash ishlari bilan bog‘liq xarajatlarni qoplash uchun rezerv yaratadi, masalan, korpusni bo‘yash. Guruh foydalanish huquqidagi aktivning boshlang‘ich qiymatiga ushbu ishlarni amalga oshirishda sarflanadigan xarajatlarning hisoblangan bahosini kiritadi. Foydalanish huquqidagi aktivga ushbu qo‘shimcha to‘g‘ri chiziqli usulda ijara muddati davomida amortizatsiya qilinadi.

Sotishdan olingan daromad

Tushum tovarlar yoki xizmatlar ustidan nazorat xaridorga operatsiya narxi bo‘yicha o‘tkazilishi paytida yoki o‘tishi bilan tan olinadi. Operatsiya narxi Guruh va‘da qilingan tovarlar yoki xizmatlarni xaridorlarga berish evaziga olishni kutayotgan tovon miqdorini ifodalaydi. Tushum odatdagi faoliyat davomida sotilgan tovarlar va xizmatlar uchun to‘lanishi lozim bo‘lgan summadan iborat bo‘lib, undan tushumga hisoblangan soliqlar chiqarib tashlanadi.

Yo‘lovchilarni tashish: Aviachiptalarni sotishdan tushgan mablag‘lar aviatransport xizmatlari ko‘rsatilishiga qarab aks ettiriladi. Sotilgan va o‘z kuchini saqlab qolgan, hisobot sanasida hali foydalanilmagan aviachiptalar qiymati moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda qisqa muddatli majburiyatlar tarkibida "Xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar" degan alohida satrda aks ettiriladi. Ushbu hisobvaraq bo‘yicha qoldiq tegishli aviatransport xizmatlari ko‘rsatilishi yoki yo‘lovchi tomonidan chipta qaytarilishi bilan kamayib boradi.

Sotilgan, lekin foydalanilmagan aviachiptalarning qiymati bunday aviachiptalarni qaytarish huquqi tugagan paytda realizatsiya qilishdan olingan daromad sifatida e‘tirof etiladi. Guruh keyingi yil davomida bunday aviachiptalarni qaytarish huquqini beradi. Yo‘lovchi tomonidan ilgari rasmiylashtirilgan tashishga o‘zgartirishlar kiritish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatishdan olingan daromad (bronlashtirish shartlarini o‘zgartirganlik uchun xizmat yig‘imlari) aviatransport xizmatlari ko‘rsatish paytida tan olinadi.

Agar yo‘lovchining yo‘nalishi bir nechta segmentni o‘z ichiga olsa va bunday yo‘nalish bo‘yicha tashish yagona havo transportida tashish shartnomasi bilan rasmiylashtirilgan bo‘lsa, bron qilish shartlarini o‘zgartirganlik uchun daromad yo‘nalishning birinchi segmenti bo‘yicha tashish amalga oshirilgan paytda tan olinadi.

Guruh aviachiptalar savdosini amalga oshiruvchi vositachilar sifatida harakat qiluvchi agentlar orqali savdoni amalga oshiradi. Debitorlik qarzlari o‘rta hisobda ular vujudga kelgan paytdan boshlab bir oy ichida to‘lanadi.

Aviachiptalarni sotish bo‘yicha agentlarga to‘lanadigan komission xarajatlari xizmatlar ko‘rsatish davrida foyda yoki zarar to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda va boshqa jami daromadda xarajatlar tarkibida tan olinadi, chunki amaldagi tariflarga muvofiq yo‘lovchilarni tashish bo‘yicha majburiyatlarni bajarish muddati bir yildan oshmaydi.

3. Hisob siyosatining muhim qoidalari (davomi)

Yo‘lovchi tashishdan olingan daromadlar Guruh va boshqa aviakompaniyalar o‘rtasida tuzilgan interlayn kelishuvlar bo‘yicha daromatlarni o‘z ichiga oladi, ularga ko‘ra aviakompaniyalar o‘z blankalarida boshqa hamkor aviakompaniyalarning muntazam qatnovlariga tashishni rasmiylashtiradilar. Bunda aviakompaniya yo‘nalishning bir yoki bir nechta segmentlari boshqa tashuvchi tomonidan bajariladigan reyslarga chiptalarni rasmiylashtirishi mumkin. Interlayn-shartnoma bo‘yicha hamkor tomonidan ko‘rsatilgan, lekin Guruh blankalarida rasmiylashtirilgan tashishlar bo‘yicha daromad hamkor tomonidan aviatsiya transporti xizmatlari ko‘rsatilgan paytda tan olinadi, chunki Guruh foyda yoki zarar to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda va Guruhning boshqa jami daromadida tashishlardan olingan sof daromad (vositachilik haqqi) summasida agent sifatida ishtirok etadi.

Vositachilik haqqini olish huquqi Guruhda interlayn kelishuv bo‘yicha hamkor tomonidan reys amalga oshirilgan paytda yuzaga keladi, bu yakuniy xaridor oldidagi tashish majburiyatlarini bajarish vaqtiga to‘g‘ri keladi va kelishuv bo‘yicha hamkor bilan hisob-kitob qilish uchun asos bo‘ladi.

Agar yo‘lovchi bilan tashish shartnomasi aralash tashish shartlarida ikki yoki undan ortiq yo‘nalish segmentlarini (bajarish majburiyatlarini) o‘z ichiga olsa: Guruh reyslari va interlayn kelishuvi bo‘yicha hamkor reyslari, u holda Guruh reyslariga yo‘nalish segmentlarini sotishdan olingan tushum aviatsiya transporti xizmatlarini ko‘rsatish paytida to‘liq summada, boshqa aviakompaniyalarning reyslariga yo‘nalish segmentlarini sotishdan olingan tushum esa - foyda yoki zarar to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda va Guruhning boshqa umumiy daromadida tashishlardan olingan tushum tarkibidagi sof daromad summasida aks ettiriladi.

Yuk tashish: Havo transportida yuk tashish xizmatlarini ko‘rsatishdan olingan tushum havo transporti xizmatlari ko‘rsatilishiga qarab tashishdan olingan tushum tarkibida aks ettiriladi. Sotilgan, lekin hali ko‘rsatilmagan yuk aviatashuv xizmatlari qiymati xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar tarkibida moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda aks ettiriladi.

Charter tashuvlari: Charter aviatashuvlari (yo‘lovchi va yuk tashish) xizmatlarini ko‘rsatishdan tushgan tushum avitransport xizmatlari ko‘rsatilishiga qarab (charter reysini bajarish) tashishdan tushgan tushum tarkibida aks ettiriladi. Sotilgan, lekin hali ko‘rsatilmagan charter aviatashuv xizmatlari (yo‘lovchi va yuk tashish) qiymati moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar tarkibida aks ettiriladi.

Boshqa daromadlar: Xizmatlar ko‘rsatishdan olingan boshqa daromadlar ushbu xizmatlar ko‘rsatilgan paytda tan olinadi.

Moliyalashtirish komponenti: Xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha va‘da qilingan tovarni yoki xizmatni xaridorga topshirish bilan xaridorning bunday tovar yoki xizmat uchun haq to‘lashi o‘rtasidagi muddat bir yildan oshmaydi. Shu munosabat bilan, Guruh moliyalashtirishning muhim tarkibiy qismining ta‘sirini hisobga olgan holda va‘da qilingan qoplash summasiga tuzatish kiritmaydi.

Guruh xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha muhim aktivlarga ega emas. Daromadga nisbatan shartsiz huquq yuzaga kelgan paytda, Guruh debitorlik qarzini tan oladi. Guruhning shartnoma majburiyatlari quyidagilarni o‘z ichiga oladi: yo‘lovchilardan olinmagan transport tushumi, yo‘lovchilarni mukofotlash dasturi bo‘yicha majburiyatlar, shuningdek, xaridorlardan boshqa avanslar (23-izoh).

Yo‘lovchilarni mukofotlash dasturi

“Uzbekistan Airways” AJda tez-tez uchadigan yo‘lovchilarni rag‘batlantirish dasturi – “UzAirPlus” (keyingi o‘rinlarda – “Dastur” yoki “UzAirPlus” dasturi”) mavjud.

Bonus ballari bo‘yicha tushum Dastur ishtirokchisiga ballar evaziga olingan xizmatlarni ko‘rsatish paytida yoki bonus ballari yoqilgan paytda, qisqa muddatli kechiktirilgan daromad va boshqa qisqa muddatli majburiyatlarni bitta bonus ballining hisoblangan qiymatidan kelib chiqqan holda kamaytirgan holda tan olinadi.

3. Hisob siyosatining muhim qoidalari (davomi)

Kechiktirilgan daromad summasi bitim narxini bajarilishi lozim bo‘lgan majburiyatlar (sotilgan aviachiptalar va bonus ballari) o‘rtasida ularni shartnoma tuzish paytidagi alohida sotishning nisbiy narxiga mutanosib ravishda taqsimlash yo‘li bilan aniqlanadi.

Guruh reyslarida “UzAirPlus” dasturi ishtirokchilari tomonidan to‘plangan, ammo foydalanilmagan bonus ballarining hisoblangan qiymati moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda joriy majburiyatlar tarkibida yo‘lovchilarni mukofotlash dasturi bo‘yicha qisqa muddatli kechiktirilgan daromad sifatida aks ettiriladi.

Moliyaviy aktivlarning qadrsizlanishi: kutilayotgan kredit zararlari uchun mo‘ljallangan zaxira

Prognozlarga asoslanib, Guruh amortizatsiyalangan qiymat bo‘yicha baholanadigan moliyaviy aktivlar bilan bog‘liq kutilayotgan kredit yo‘qotishlarini baholaydi. Guruh har bir hisobot sanasida kutilayotgan kredit yo‘qotishlarini baholaydi va kredit yo‘qotishlari uchun baholash zaxirasini tan oladi. Kutilayotgan kredit yo‘qotishlarini baholash quyidagilarni o‘z ichiga oladi: (i) mumkin bo‘lgan natijalar oralig‘ini baholash orqali aniqlangan xolis va ehtimollikka asoslangan summa, (ii) pulning vaqt qiymati va (iii) hisobot sanasida ortiqcha xarajat va kuch sarf qilmasdan mavjud bo‘lgan o‘tmishdagi hodisalar, hozirgi sharoitlar va kelajakdagi iqtisodiy vaziyatlar haqidagi barcha asosli va tasdiqlanadigan ma‘lumotlar.

Savdo va boshqa debitorlik qarzlari moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda kutilayotgan kredit zararlari uchun baholangan zaxira chegirib tashlangan holda aks ettiriladi.

Guruh kutilayotgan kredit zararlari baholashda 9-sonli MHXS (IFRS) da nazarda tutilgan soddalashtirilgan yondashuvni qo‘llaydi, bunda butun savdo debitorlik qarzlari bo‘yicha butun davr uchun kutilayotgan kredit zararlari uchun baholash zaxirasidan foydalaniladi.

Savdo debitorlik qarzlari kutilayotgan kredit zararlari baholash uchun kredit riskining umumiy xususiyatlari va to‘lov muddati kechiktirilgan kunlar soni asosida guruhlandi. Savdo debitorlik qarzlari bo‘yicha kredit zararlari uchun baholash zaxirasi zaxiralar matritsasiga muvofiq aniqlanadi.

9-son MHXS (IFRS) bo‘yicha kutilayotgan kredit zararlari modelini qo‘llash doirasiga kiradigan qolgan moliyaviy aktivlar uchun Guruh dastlabki tan olish paytidan boshlab kredit sifatidagi o‘zgarishlarga asoslangan qadrsizlanishni hisobga olishning “uch bosqichli” modelini qo‘llaydi. Dastlabki tan olishda qadrsizlanmagan moliyaviy instrument 1-bosqichga tegishli deb tasniflanadi. 1-bosqich moliyaviy aktivlari bo‘yicha kutilayotgan kredit yo‘qotishlari kelgusi 12 oy ichida yoki shartnomaga muvofiq so‘ndirish sanasigacha (agar u 12 oydan oldin yuz bersa) yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan defoltlar natijasida vujudga keladigan butun muddat uchun kutilayotgan kredit yo‘qotishlarining bir qismiga teng summada baholanadi (“12 oylik kutilayotgan kredit yo‘qotishlari”).

Agar Guruh dastlabki tan olish paytidan boshlab kredit riskining sezilarli darajada oshganligini aniqlasa, u holda aktiv 2-bosqichga o‘tkaziladi va ushbu aktiv bo‘yicha kutilayotgan kredit zararlari butun davr uchun kutilayotgan kredit zararlari asosida, ya‘ni shartnomaga muvofiq so‘ndirish sanasigacha, lekin kutilayotgan oldindan to‘lovni hisobga olgan holda, agar u nazarda tutilgan bo‘lsa (“butun davr uchun kutilayotgan kredit zararlari”), baholanadi. Agar Guruh moliyaviy aktivning qadrsizlanganligini aniqlasa, aktiv 3-bosqichga o‘tkaziladi va u bo‘yicha kutilayotgan kredit zararlari butun davr uchun kutilayotgan kredit zararlari sifatida baholanadi.

Pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlariga nisbatan ham 9 MHXS (IFRS) ning qadrsizlanish bo‘yicha talablari qo‘llaniladi; aniqlangan qadrsizlanishdan ko‘rilgan zarar unchalik katta bo‘lmagan.

3. Hisob siyosatining muhim qoidalari (davomi)

Foyda yoki zarar va boshqa umumlashgan daromad to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda operatsion xarajatlar taqdim etilishining o‘zgarishi

O‘tgan yillarda Guruh operatsion xarajatlarni foyda va zararlar va boshqa jami daromadlar to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda xarajatlarni funktsiya bo‘yicha tasniflagan holda taqdim etgan. 2024-yildan boshlab, Guruh operatsion xarajatlarni xususiyatiga ko‘ra tasniflash bo‘yicha taqdimotni o‘zgartirdi. Guruhning fikricha, bunday o‘zgarish ishonchli va mos ma’lumotlarni taqdim etadi, shuningdek, tarmoq tendensiyalariga muvofiq boshqa aviakompaniyalarning moliyaviy ko‘rsatkichlari bilan yaxshiroq taqqoslanishiga yordam beradi. MHXS (IAS) 8 “Hisob siyosati, buxgalteriya baholaridagi o‘zgarishlar va xatolar”ga muvofiq, o‘zgartirish retrospektiv tarzda qo‘llaniladi va qiyosiy ma’lumotlarni taqdim etish tegishli ravishda o‘zgartirildi.

Moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda kechiktirilgan daromadlar ko‘rsatkichining o‘zgarishi

Guruh 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra olingan homiylik mablag‘larini boshqa kreditorlik qarzlari tarkibida aks ettirgan. Guruh 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra savdo va boshqa kreditorlik qarzlaridan 157 milliard UZS kechiktirilgan daromadlarga qayta tasniflagan.

Qiyosiy ma’lumotni qayta hisoblash

Guruh 2024-yil 31-dekabrda yakunlangan yil uchun konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tayyorlash jarayonida yo‘lovchilarning foydalanilmagan chiptalari bilan bog‘liq hisob-kitoblarida xatolikni aniqladi. Guruh chiptalarni oldindan beriladigan tushum evaziga sotadi va transport xizmatlari ko‘rsatilishiga qarab daromadni tan oladi. Foydalanilmagan chiptalar ulardan foydalanish paytigacha yoki ularning amal qilish muddati tugagunga qadar shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar sifatida hisobga olinadi.

Qayta hisoblash konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga quyidagicha ta’sir ko‘rsatdi:

- Taqsimlanmagan foyda 2023-yil 1-yanvar holatiga 119 mlrd UZSdan oshdi (daromadning 140 mlrd UZSga oshishi va kechiktirilgan soliq samarasini 21 mlrd UZSga aks ettirish natijasida).
- 2023-yil 31-dekabrda yakunlangan yil uchun daromad 164 mlrd UZSga kamaytirildi.
- 2023-yil 31-dekabr holatiga shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar 23 mlrd UZSga oshirildi.
- 2023-yil uchun foyda solig‘i xarajatlari 25 mlrd UZSga kamaytirildi.

4. Muhim buxgalteriya mulohazalari, baholash qiymatlari va farazlar

Guruh konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotda aks ettiriladigan summalarga hamda kelgusi moliyaviy yilda aktivlar va majburiyatlarning balans qiymatiga ta’sir ko‘rsatadigan hisob-kitob baholari va farazlarni amalga oshiradi.

Hisoblangan baholar va mulohazalar doimiy ravishda tahlil qilinadi va rahbariyatning o‘tmishdagi tajribasiga va boshqa omillarga, shu jumladan kelajakdagi voqealarga nisbatan kutilmalarga asoslanadi, ular hozirgi vaziyatda asosli deb hisoblanadi. Hisob siyosatini qo‘llash jarayonida rahbariyat professional mulohazalardan ham foydalanadi, hisob-kitob baholari bilan bog‘liq mulohazalar bundan mustasno.

Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotda aks ettiriladigan summaga eng ko‘p ta’sir ko‘rsatadigan professional mulohazalar va kelgusi moliya yili davomida aktivlar va majburiyatlarning balans qiymatiga jiddiy tuzatishlar kiritish zaruratiga olib kelishi mumkin bo‘lgan hisob-kitob baholari quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

4. Muhim buxgalteriya qarorlari, baholash ko‘rsatkichlari va taxminlar (davomi)

Asosiy vositalar obyektlarining foydali xizmat muddatlari va qoldiq qiymati

Asosiy vositalar obyektlarining foydali xizmat muddatlarini, shuningdek, ularning qoldiq qiymatini baholash shunga o‘xshash aktivlardan foydalanish tajribasiga asoslangan rahbariyatning professional mulohazasi predmeti hisoblanadi. Aktivlarning foydali xizmat muddatlari va qoldiq qiymatini aniqlashda rahbariyat quyidagi omillarni e‘tiborga oladi: kutilayotgan foydalanish xususiyati, texnologik eskirishni baholash va jismoniy eskirish. 3-izohda ko‘rsatilganidek, Guruh asosiy vositalarning qoldiq qiymatini 2024-yil davomida qayta ko‘rib chiqdi.

Aytib o‘tilgan har bir shart yoki bahoning o‘zgarishi kelgusida amortizatsiya xarajatlariga tuzatish kiritilishiga olib kelishi mumkin.

Pul mablag‘larini hosil qiluvchi birliklarni aniqlash

Guruh o‘z faoliyatida 1-izohda ko‘rsatilganidek, uzoq masofali, o‘rta masofali, shuningdek, mintaqaviy tashuvlar uchun yengil havo kemalarini ekspluatatsiya qiladi. Davlat mamlakat ichidagi yo‘nalishlarni, ular aviaqatnovlar bilan qoplanishi kerakligini hamda tashish narxlarini tartibga soladi. Guruh rahbariyati transport xizmatlarini ko‘rsatishdan maksimal foyda oladigan ravishda havo kemalari parkini boshqaradi. Shu maqsadda, rahbariyat turli yo‘nalishlarda ishlatiladigan havo kemalarini almashtiradi va ularni o‘zaro almashtirib bo‘ladi deb hisoblaydi. Shunday qilib, Guruh o‘zaro almashtirib bo‘ladigan havo kemalari pul oqimlarini hosil qiluvchi yagona birlikning bir qismi ekanligini aniqladi.

O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining (keyingi o‘rinlarda “O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligi” deb ataladi) debitorlik qarzi

Vazirlar Mahkamasi va O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarorlariga muvofiq, O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi faqat davlat ehtiyojlari uchun foydalaniladigan HK xarid qilish va qayta jihozlash uchun olingan kreditlar va qarzlar, shuningdek ular bo‘yicha tegishli foizlarni to‘lash uchun Guruhga pul mablag‘larini taqdim etishi shart. Ushbu pul mablag‘lari odatda kredit va qarzlarining navbatdagi to‘lovi oldidan beriladi.

Guruh O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligidan kelgusida olinishi kutilayotgan summalarning joriy qiymati bo‘yicha debitorlik qarzini tan oldi. Ushbu debitorlik qarzi keyinchalik amortizatsiyalangan qiymat bo‘yicha hisobga olinadi. Debitorlik qarzi shartnomaviy xarakterga ega bo‘lmaganligi sababli, Guruh uni 9-sonli MHXS (IFRS) ga o‘xshash tarzda hisobga oladi.

HK davriy ta‘mirlash va texnik xizmat ko‘rsatish uchun rezervlar

Kutilayotgan xarajatlar miqdori va HK davriy ta‘mirlash va texnik xizmat ko‘rsatishning kutilayotgan muddatlari rahbariyatning professional mulohazasi predmeti hisoblanadi.

“Baholangan majburiyatlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar” nomli 37-son BHXSga (IAS) muvofiq muqarrar majburiyat bo‘yicha majburiyatni qachon tan olish kerakligini aniqlashda, Guruh rezervlarga asoslangan yondashuvni qo‘llaydi, chunki uni eng maqbul deb hisoblaydi va HKdan foydalanilganda rezervlarni yaratadi.

Kutilayotgan xarajatlarni baholash bunday baholashni o‘tkazish paytidagi eng ishonchli ma‘lumotlar asosida amalga oshiriladi. Bunda ijara shartnomalarining shartlari, HK va aviatsiya dvigatellarining yoshi va holati, almashtirilishi kerak bo‘lgan mahkamlagichlar, uzellar va agregatlarning bozor qiymati, shuningdek talab qilinadigan ishlarning qiymati hisobga olinadi.

4. Muhim buxgalteriya qarorlari, baholash ko‘rsatkichlari va taxminlar (davomi)

Aksiyadorga boshqa taqsimotlar

Davlat xayriya jamoat fondiga to‘lovlar. 2024-yilda Guruh davlat tomonidan ta‘sis etilgan xayriya jamoat fondiga 638 milliard UZS miqdorida to‘lovlar amalga oshirdi. Operatsiyalarning xususiyatidan kelib chiqib, to‘lovlar foyda va zararlarda xarajat sifatida tan olish mezonlariga javob bermaydi, degan qarorga kelindi. Shunga ko‘ra, mazkur to‘lovlar 95 mlrd. UZS taqsimlanmagan foydaning kamayishi sifatida bevosita Guruh kapitali tarkibida aks ettirildi. Guruh rahbariyatining fikricha, bu turdagi hisobga olish yondashuvi operatsiyaning iqtisodiy mohiyatini aks ettiradi. Ya‘ni, bu Kompaniyaning taqsimlanmagan foydasini taqsimlash bo‘lib, aslida Guruhning yakuniy nazorat qiluvchi tomonidan ma‘qullangan, odatdagi faoliyat davomida sarflangan xarajat emas (2023-yilda davlat xayriya jamoat fondiga to‘lovlar amalga oshirilmagan).

Olingan homiylik mablag‘lari hisobi

Guruh Toshkent xalqaro aeroportida HK uchun angarlar qurish uchun homiylik mablag‘larini oldi. Guruh ushbu angarlardan HKni ta‘mirlash, shuningdek, uchinchi tomonlarga qisqa muddatli ijaraga berish uchun foydalanishni rejalashtirmoqda. Qurilishni yakunlash rejasi - 2025-yil 3-chorak. Olingan mablag‘lardan ko‘zlangan maqsad mavjudligi sababli, Guruh moliyaviy holat to‘g‘risidagi konsolidatsiyalangan hisobotda kechiktirilgan daromadlar sifatida tan oldi. Guruh olingan homiylik mablag‘laridan olingan daromatlarni ushbu angarlardan foydalanish jarayonida tan olishni rejalashtirmoqda.

Foydalanilmagan aviachiptalardan olingan daromadni tan olish

Yo‘lovchi tashish shartnomasi yo‘lovchining aviachiptani sotib olgandan so‘ng bir yil mobaynida undan foydalanishini ko‘zda tutadi. Bundan tashqari, yo‘lovchi amaldagi tarifga muvofiq zarur to‘lovni amalga oshirgan holda parvoz sanasini cheksiz marta o‘zgartirish imkoniyatiga ega. O‘tgan yillardagi tarixiy ma‘lumotlarga asoslanib, Guruh aviachiptalar sotilgan paytda ishlatilmaydigan yoki qaytarilmaydigan chiptalar foiziga nisbatan yo‘lovchi tashishdan olingan daromatlarni tan oladi.

5. Yangi yoki qayta ko‘rib chiqilgan standartlar va tushuntirishlarni qo‘llash

Quyidagi bir qator standartlar va tuzatishlar 2024-yil 1-yanvardan boshlanadigan yillik davrlar uchun kuchga kirdi, ammo Guruhga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmadi:

16-son MHXS (IFRS) “Ijara”: Qayta ijaraga berish sharti bilan sotishdagi ijara majburiyatlari (2022-yil 22-sentyabrda chiqarilgan, 2024-yil 1-yanvardan yoki undan kechroq boshlanadigan yillik davrlar uchun kuchga kirgan). Tuzatishlar 15 MHXS (IFRS) talablariga muvofiq sotish sifatida hisobga olinadigan qayta ijaraga berish bilan sotish operatsiyalariga taalluqlidir. Shuningdek, ular buxgalteriya hisobining bir xilligini ta‘minlash va haqiqiy bo‘lmagan foydani tan olmaslik uchun indeks yoki stavkaga bog‘liq bo‘lmagan o‘zgaruvchan ijara to‘lovlarini majburiyatning dastlabki bahosiga kiritishni talab qiladi.

Majburiyatlarni qisqa muddatli yoki uzoq muddatli deb tasniflash – BHXS (IAS) 1 ga o‘zgartirishlar (dastlab 2020-yil 23-yanvarda chiqarilgan va keyinchalik 2020-yil 15-iyul va 2022-yil 31-oktyabrda to‘ldirilgan; yakuniy kuchga kirish sanasi – 2024-yil 1-yanvardan yoki undan kechroq boshlanadigan yillik davrlar uchun). Tuzatishlarga ko‘ra, majburiyatlarni qisqa muddatli yoki uzoq muddatli deb tasniflash hisobot davri oxirida mavjud bo‘lgan huquqlar asosida amalga oshiriladi.

BHXS (IAS) 7 “Pul mablag‘lari harakati to‘g‘risidagi hisobot” va MHXS (IFRS) 7 “Moliyaviy instrumentlar: ma‘lumotlarni yoritib berish” ga tuzatishlar: Yetkazib beruvchilarni moliyalashtirish (2023-yil 25-mayda e‘lon qilingan). Moliyaviy hisobot foydalanuvchilarining yetkazib beruvchilarni moliyalashtirish bo‘yicha kelishuvlar haqidagi ma‘lumotlarning yetarli emasligi yoki chalg‘ituvchi tarzda yoritib berilishi to‘g‘risidagi tashvishlariga javoban, 2023-yil may oyida MHXS bo‘yicha Kengash (IASB) BHXS (IAS) 7 va MHXS (IFRS) 7 ga o‘zgartirishlar kiritdi. Bu o‘zgartirishlar kompaniyalarga bunday kelishuvlar (Supplier Finance Arrangements, SFA) haqidagi ma‘lumotlarni yoritib berish majburiyatini yuklaydi.

6. Yangi standartlar va talqinlar

2025-yil 1-yanvardan yoki undan keyin boshlanadigan yillik davrlar uchun majburiy bo‘lgan va Guruh tomonidan muddatidan oldin qabul qilinmagan bir qator yangi standartlar va talqinlar e‘lon qilindi.

- **21-sonli BHXSga (IAS) tuzatishlar – Almashinuvchanlikning yo‘qligi (E‘lon qilingan sana: 2023-yil 15-avgust, 2025-yil 1-yanvardan kuchga kiradi)** Valyutaning ayirboshlanuvchanligini baholash va u mavjud bo‘lmaganda tegishli ayirboshlash kursini belgilash bo‘yicha qo‘llanma belgilaydi.
- **MHXS (IFRS) 9 va MHXS (IFRS) 7** – Moliyaviy instrumentlarni klassifikatsiyalash va baholash bo‘yicha tuzatishlar (E‘lon qilingan sana: 2024-yil 30-may, kuchga kiradi sana: 2026-yil 1-yanvar) shartnomaviy pul oqimlarining xususiyatlari, moliyaviy aktivlarni tan olishni to‘xtatish va ular bo‘yicha ma‘lumotlarni oshkor qilish bo‘yicha talablarni aniqlashtiradi.
- **MHXS (IFRS) 18 – Moliyaviy hisobotda ma‘lumotlarni taqdim etish va yoritib berish (2024-yil 9-aprelda e‘lon qilingan, 2027-yil 1-yanvardan kuchga kiradi)** BHXS (IAS) 1 o‘rniga moliyaviy hisobotda ma‘lumotlarni taqdim etish va ochib berishga qo‘yiladigan talablarni yaxshilaydigan yangi standartni joriy etadi.
- **19-son MHXS (IFRS) – Ommaviy hisobot bermaydigan sho‘ba korxonalar: ma‘lumotlarni oshkor qilish (2024-yil 9-mayda e‘lon qilingan, 2027-yil 1-yanvardan kuchga kiradi)** Ommaviy hisobotga ega bo‘lmagan, ammo MHXSni qo‘llaydigan sho‘ba korxonalar uchun ma‘lumotlarni oshkor qilishning soddalashtirilgan talablarini belgilaydi.

Agar yuqorida boshqacha ko‘rsatilmagan bo‘lsa, yangi standartlar va talqinlar guruhning konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmasligi kutilmoqda. Guruh ushbu izohda Guruhga nisbatan qo‘llab bo‘lmaydigan yoki Guruhning konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmaydigan boshqa yangi buxgalteriya qoidalarini taqdim etmagan.

7. Bog‘liq tomonlar bilan hisob-kitoblar va operatsiyalar

Tomonlar, odatda, agar ular umumiy nazorat ostida bo‘lsa yoki tomonlardan biri boshqa tomonni nazorat qilish imkoniyatiga ega bo‘lsa yoki moliya-xo‘jalik faoliyati masalalari bo‘yicha u tomonidan qabul qilinadigan qarorlarga sezilarli ta‘sir ko‘rsatishi yoki uni birgalikda nazorat qilishi mumkin bo‘lsa, o‘zaro bog‘liq deb hisoblanadi. Ehtimoliy bog‘liq tomonlarning har biri bilan o‘zaro munosabatlarni ko‘rib chiqishda ularning yuridik shakli emas, balki bunday o‘zaro munosabatlarning iqtisodiy mazmuni e‘tiborga olinadi.

Bosh korxona va guruhning yakuniy nazorat qiluvchi tomoni

O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligi Kompaniyaning 100% aksiyadori hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasi Hukumati Guruhning yakuniy nazorat qiluvchi shaxsi hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi Hukumati bilan bog‘liq tashkilotlar bilan operatsiyalar

Guruh O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining nazorati ostida, birgalikda nazorati ostida yoki sezilarli ta‘siri ostida bo‘lgan bir qator korxonalar bilan operatsiyalarni amalga oshiradi. Guruh 24-sonli BHXS (IAS) "Bog‘liq tomonlar to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni yoritib berish" tomonidan taqdim etilgan, hukumatga aloqador korxonalar bilan operatsiyalar bo‘yicha soddalashtirilgan ma‘lumotlarni yoritib berish imkonini beruvchi imtiyozni qo‘llaydi. O‘zbekiston Respublikasi Hukumati bilan bog‘liq boshqa korxonalar bilan 2024-yil uchun alohida emas, balki birgalikda sezilarli bo‘lgan operatsiyalar 324 mlrd. UZS (2023-yil uchun: 295 mlrd. UZS) va asosan soliqlar va yig‘imlar, bank va kommunal xizmatlar bilan ifodalanadi. Shuningdek, guruh umumiy nazorat ostidagi kompaniyalardan asosan yoqilg‘i, shuningdek, yer usti xizmatlarini xarid qiladi. Bundan tashqari, bunday operatsiyalarning turlaridan biri aviatsiya yoqilg‘isi uchun tovar qarzlarini hisoblanadi. Ko‘rsatib o‘tilgan bitimlar doirasida Guruh zaruratga qarab davlat tashkilotidan qarz shartlari asosida aviayoqilg‘i oladi va keyinchalik o‘zining asosiy yetkazib beruvchilaridan tegishli yetkazib berishlarni olgandan so‘ng xuddi shu hajm va sifatidagi aviayoqilg‘ini qaytaradi. Ko‘rsatilgan bitimlar pul hisob-kitoblarisiz amalga oshiriladi va tomonlarning xo‘jalik ehtiyojlarini aks ettiradi.

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI
2024-yil 31-dekabr - konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga izohlar

7. Bog‘liq tomonlar bilan hisob-kitoblar va operatsiyalar (davomi)

<i>milliard UZSda</i>	31-dekabrda yakunlangan yil uchun bitim summasi		31-dekabrda hisob-kitoblar qoldig‘i	
	2024 y.	2023 y.	2024 y.	2023 y.
Tovarlar va xizmatlarni sotish:				
Umumiy nazoratdagi kompaniyalar	72	72	188	179
Tovar va xizmatlarni xarid qilish:				
Umumiy nazoratdagi kompaniyalar	(2,477)	(2,443)	(356)	(289)
O‘z.R. Iqtisodiyot va moliya vazirligi bilan operatsiyalar:				
O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining debitorlik qarzi	200	474	1,843	1,986
O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining kreditorlik qarzi	-	-	(265)	(126)
Kreditlar va qarzlar:				
Umumiy nazorat ostidagi kompaniyalar - to‘langan/to‘lanadigan asosiy qarz,	(308)	(951)	(2,241)	(2,460)
Umumiy nazorat ostidagi kompaniyalar - to‘langan/to‘lanadigan foizlar	(291)	(122)	(46)	(184)
Pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari:				
Umumiy nazoratdagi kompaniyalar	-	-	106	82
Qisqa muddatli berilgan depozitlar:				
Umumiy nazoratdagi kompaniyalar	787	(1,234)	447	1,234

Aksiyadorlarga boshqa taqsimotlar 16-izohda yoritib berilgan.

Asosiy boshqaruv xodimlarini mukofotlash

Guruhning asosiy boshqaruv xodimlari (Boshqaruv va Kuzatuv kengashi a‘zolari) ish haqi, haq to‘lanadigan mehnat ta‘tili va kasallik ta‘tili, mukofotlar hamda boshqa to‘lovlar, kundalik xarajatlarni o‘z ichiga olgan qisqa muddatli mukofotlar oladi. Guruh O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining farmoyishiga muvofiq 2024-yil avgust oyidan boshlab, mustaqil a‘zolar bundan mustasno, Kuzatuv kengashi a‘zolariga mukofot to‘lashni to‘xtatdi. 2024-yilda Guruhning asosiy boshqaruv xodimlariga hisoblangan umumiy mablag‘lar miqdori 13 milliard UZS tashkil etdi (2023-yilda: 11 milliard UZS).

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI
2024-yil 31-dekabr - konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga izohlar

8. Asosiy vositalar

	HK, jumladan, planerlar va dvigatellar	Bino va inshootlar	Mashina va uskunalar	Transport	Boshqa asosiy vositalar	Tugallanmag an qurilish	Jami
<i>milliard UZSda</i>							
2023-yil 1-yanvardagi boshlang‘ich narxi	7,818	93	148	16	55	104	8,234
2023-yil 1-yanvar holatiga jamg‘arilgan eskirish	(2,364)	(50)	(84)	(11)	(39)	-	(2,548)
2023-yil 1-yanvar holatiga ko‘ra balans qiymati	5,454	43	64	5	16	104	5,686
Xaridlar	643	37	9	11	15	556	1,271
“Silk Avia” MCHJni sotib olish	551	-	-	-	-	-	551
Chiqimlar	(18)	-	-	-	-	-	(18)
Eskirish	(360)	(26)	(14)	(3)	(4)	-	(407)
2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra balans qiymati	6,270	54	59	13	27	660	7,083
2023-yil 31-dekabr holatiga boshlang‘ich narxi	8,976	130	156	27	70	660	10,019
2023-yil 31-dekabr holatiga jamg‘arilgan eskirish	(2,706)	(76)	(97)	(14)	(43)	-	(2,936)
2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra balans qiymati	6,270	54	59	13	27	660	7,083
Xaridlar	388	2	18	12	13	1,865	2,298
Jalb qilingan kreditlar va qarzlar bo‘yicha kapitallashtirilgan xarajatlar	-	-	-	-	-	67	67
Bir turkumdan boshqasiga o‘tkazish	180	5	-	-	8	(193)	-
Aksiyadorga taqsimlash uchun aktivlarga o‘tkazish	-	-	-	-	-	(24)	(24)
Chiqimlar	(18)	-	-	-	-	(7)	(25)
Eskirish	(469)	(3)	(8)	(3)	(10)	-	(493)
2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra balans qiymati	6,351	58	69	22	38	2,368	8,906
Boshlang‘ich narxi: 2024-yil 31-dekabr	9,396	137	172	37	100	2,368	12,210
2024-yil 31-dekabr holatiga jamg‘arilgan eskirish	(3,045)	(79)	(103)	(15)	(62)	-	(3,304)
2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra balans qiymati	6,351	58	69	22	38	2,368	8,906

2024-yil noyabr oyida 94 mlrd. UZS bitta Let L-410 rusumli havo kemasi sotib olinib, foydalanishga topshirildi. Shuningdek, hisobot yili davomida umumiy qiymati 180 mlrd. UZS bitta Boeing 767 aviatsiya dvigateli ta’irlanib, ishga tushirildi. Bundan tashqari, 2024-yil may oyida Guruh Boeing 767 rusumli havo kemalari uchun 207 mlrd. UZSlik ikkita aviatsiya dvigatelinini xarid qildi.

2024-yil davomida uchinchi tomonlarga ikkita Boeing 757-23P rusumli havo kemasi, oltita IL-76 rusumli havo kemasining barchasi, to’rtta MI-8 rusumli vertolyot, shuningdek, ilgari foydalanilgan 117 ta zaxira aviatsiya dvigatellari sotildi. Ushbu aktivlarning sotilishidan olingan daromad 326 mlrd. UZSni tashkil etdi va boshqa operatsion daromadlar tarkibida aks ettirildi.

2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra tugallanmagan qurilish tarkibiga quyidagilar kiritilgan: havo kemalari sotib olish uchun 643 mlrd. UZS miqdoridagi avans to’lovlari (2023-yil 31-dekabr holatiga: 444 mlrd. UZS); Toshkent-Sharqiy aeroportidagi qurilish ishlari va avans to’lovlari uchun 815 mlrd. UZS; havo kemalari uchun ikkita angar qurish xarajatlari 323 mlrd. UZS, shuningdek, boshqa rekonstruksiya ishlari. Bundan tashqari, 2024-yil davomida A321NEO havo kemalari uchun zaxira aviatsiya dvigatellarini sotib olish maqsadida 143 milliard UZS miqdorida avans to’lovlari amalga oshirildi.

Boeing 787 rusumidagi uchta va ATR 72-600 rusumidagi uchta havo kemasi garovda turibdi. Ularning qoldiq qiymati 2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra 3,377 mlrd. UZS tashkil etdi (2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra: 3,571 mlrd. UZS).

9. Foydalanish huquqidagi aktivlar

<i>milliard UZSda</i>	A320, A321 HK markasi	ATR72-212A HK markasi	Jami
2023-yil 1-yanvar holatiga qoldiq	2,966	-	2,966
Kirim	2,006	-	2,006
Eskirish xarajatlari	(326)	-	(326)
2023-yil 31-dekabr holatiga qoldiq	4,646	-	4,646
Kirim	717	500	1,217
Eskirish xarajatlari	(490)	(36)	(526)
2024-yil 31-dekabr holatiga qoldiq	4,873	464	5,337

2024-yil davomida Guruh yana Airbus A320-NEO rusumidagi 2 ta va ATR72-600 rusumidagi 2 ta havo kemasini ijaraga olib, foydalanishga topshirdi (2023-yilda: Airbus A320-NEO rusumidagi 5 ta havo kemasi).

Guruhning ijara majburiyatlari ijaraga beruvchining ijaraga olingan aktivlarga nisbatan huquqi bilan kafolatlangan.

10. O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining debitorlik qarzi

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Uzoq muddatli qism	1,423	1,667
Qisqa muddatli qism	420	319
Jami	1,843	1,986

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlariga ko‘ra, Guruh faqat davlat ehtiyojlari uchun foydalaniladigan havo kemalarini (HK) sotib olish va ularni qayta jihozlash uchun olingan kreditlar va qarzlarni, shuningdek ular bo‘yicha tegishli foizlarni to‘lash maqsadida O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligidan pul mablag‘larini olishga qonuniy huquqqa ega. Guruh ushbu HKlarni nazorat qila olmaganligi sababli, ularni aktivlar sifatida tan olmaydi. MHXS (IFRS) 9 “Moliyaviy instrumentlar”ga muvofiq moliyaviy aktivlar dastlab haqqoniy qiymatda tan olinishi lozim. Debitorlik qarzining bir qismi dastlabki tan olish paytida uzoq muddatli va foizsiz bo‘lganligi sababli, bunday debitorlik qarzining balans qiymati kelishilgan qoplash jadvaliga muvofiq kelgusi pul oqimlarini diskontlash orqali yillik 3.7% dan 6.8% gacha bo‘lgan stavkalarda tan olingan. 2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra debitorlik qarzlarining barcha summasi 1-bosqichga tegishli (2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra ham 1-bosqich edi).

Davlat loyihasi bo‘yicha hisob-kitob

Hisobot yili davomida Guruh O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligi nomidan “Toshkent-Sharqiy” aeroportida 1-terminal qurilishi davlat loyihasi bo‘yicha jami 140 milliard UZSlik to‘lovlarni amalga oshirdi. Yil davomida O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligi ko‘rsatilgan summani 50 mlrd UZS miqdorida qisman qoplab bergan. Kompaniya O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligidan qarzning qolgan qismini 2025-yil davomida olishni kutmoqda.

11. Boshqa aylanmadan tashqari aktivlar

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Ijaraga olingan HKga texnik xizmat ko‘rsatish rezerviga to‘lovlar	714	434
HK ijarasi bo‘yicha sug‘urta depoziti	158	94
Uzoq muddatli bank depozitlari	-	132
Boshqalar	49	85
Jami	921	745

Ijaraga olingan HKga texnik xizmat ko‘rsatish rezerviga to‘lovlar ijaraga oluvchi tomonidan ijaraga olingan HKga texnik xizmat ko‘rsatish bo‘yicha o‘z majburiyatlarini to‘liq va o‘z vaqtida bajarilishini ta‘minlash sifatida ijaraga beruvchiga o‘tkaziladi. To‘lovlar har oyda qat‘iy belgilangan summani, shuningdek, uchish soatlariga bog‘liq bo‘lgan summani o‘z ichiga oladi. HKga texnik xizmat ko‘rsatish rezerviga to‘lovlar, agar texnik xizmat ko‘rsatish haqiqatda Guruh tomonidan amalga oshirilsa, qoplanishi kerak.

HK ijarasi bo‘yicha sug‘urta depoziti ijaraga beruvchiga ijaraga oluvchining o‘z majburiyatlarini to‘liq, o‘z vaqtida va vijdonan bajarilishini ta‘minlash sifatida beriladi. Sug‘urta depoziti ijaraga beruvchiga bir yoki bir necha summada o‘tkaziladi. Kafolatli depozit miqdori shartnoma shartlariga qarab bir oydan uch oygacha bo‘lgan ijara to‘lovlarini tashkil etadi. Shuningdek, sug‘urta depoziti ijarachi tomonidan majburiyatlar bajarilmagan taqdirda ijara to‘lovining oxirgi to‘lovi yoki har qanday to‘lov hisobiga kiritilishi mumkin. Sug‘urta depoziti ijara shartnomasi to‘xtatilishi yoki bekor qilinishi yoxud ijara shartnomasi to‘xtatilgan sanadan keyin va ijaraga oluvchi o‘z majburiyatlarini bajarganidan so‘ng darhol HK qaytarilishi munosabati bilan qaytariladi.

2024-yil 31-dekabr va 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, ijaraga olingan havo kemalari (HK) uchun texnik xizmat ko‘rsatish rezervi va HK ijarasi bo‘yicha sug‘urta depozitlariga to‘lovlarning barcha summolari A1 va Aaa (Moody’s) kredit reytingiga ega bo‘lgan ijaraga beruvchilarga joylashtirilgan bo‘lib, ular 1-bosqichga tegishlidir.

12. Zaxiralar

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Ehtiyot qismlar va boshqa materiallar	418	325
Yoqilg‘i	193	141
Tugallanmagan ishlab chiqarish	6	4
Jami zaxiralar	617	470

2024-yilda hisobdan chiqarilgan ehtiyot qismlar va boshqa materiallar qiymati 531 mlrd UZS (2023-yilda: 352 mlrd UZS) miqdoridagi HKga texnik xizmat ko‘rsatish xarajatlari tarkibiga kiritilgan.

13. Savdo va boshqa debitorlik qarzlari

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Uchinchi shaxslarning savdo debitorlik qarzi	274	186
Bog‘liq tomonlarning savdo debitorlik qarzi	188	179
Boshqa debitorlik qarzlari	168	172
Kutilayotgan kredit zararlari uchun zaxira chegirib tashlangan holda	(86)	(9)
Savdo va boshqa tarkibdagi jami moliyaviy aktivlar debitorlik qarzi	544	528
Boshqa operatsiyalar bo‘yicha xodimlarning qarzi	25	25
Jami savdo va boshqa debitorlik qarzlari	569	553

Guruhning kredit va valyuta xatarlariga ta‘sirchanligi hamda savdo va boshqa debitorlik qarzlarning qadrsizlanishidan ko‘rilgan zararlari to‘g‘risidagi ma‘lumotlar 27-izohda keltirilgan.

14. Pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Qisqa muddatli bank depozitlari	447	-
Kassadagi va chet el valyutasidagi joriy hisobvaraqlardagi pul mablag‘lari	228	227
Kassadagi va joriy hisobvaraqlardagi so‘mdagi pul mablag‘lari	145	93
Jami pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari	820	320

2024-yil 31-dekabr va 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, Guruh mablag‘larining 28% va 26%, mos ravishda, davlat nazorati ostidagi va Ba3 (Moody’s) kredit reytingiga ega bo‘lgan “O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki” AJga (keyingi o‘rinlarda – “O‘zmilliybank” AJ) joylashtirildi. Bank hisobvaraqlaridagi qoldiqlar muddati o‘tgan ham, qadrsizlangan ham emas va 1-bosqichga tegishli.

15. Boshqa aktivlar

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Tovar/xizmatlarni yetkazib beruvchilarga berilgan bo‘naklar	534	554
Soliqlar bo‘yicha oldindan to‘lovlar	179	146
Qisqa muddatli bank depozitlari	158	1,254
Boshqalar	75	27
Jami	946	1,981

Soliqlar bo‘yicha oldindan to‘lovlar asosan QQS bo‘yicha oldindan to‘lovni o‘z ichiga oladi.

16. Aksiyadorlik kapitali

Aksiyadorlik kapitali

“Uzbekistan Airways” AJning aksiyadorlik kapitali 2024-yil 31-dekabr va 2023-yil holatiga ko‘ra 4 263 mlrd. UZS va har birining nominal qiymati 100 (yuz) UZS bo‘lgan 42,632,403,418 dona oddiy aksiyalarga bo‘lingan.

2024-yil 31-dekabr va 2023-yil holatiga ko‘ra, O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligi Kompaniyaning yagona aksiyadori hisoblanadi.

Dividendlar

Oddiy aksiyalarning egalari vaqti-vaqti bilan e‘lon qilinadigan dividendlarni olish huquqiga ega, shuningdek, “bitta aksiya - bitta ovoz” qoidasidan kelib chiqqan holda Jamiyat yig‘ilishlarida ovoz berish huquqiga ega.

Jamiyatning barcha oddiy aksiyalari bitta aksiyadorga tegishli bo‘lganligi sababli, dividendlarni to‘lash bo‘yicha qarorlar aksiyador tomonidan yakka tartibda qabul qilinadi. 2024-yil iyul oyida Kompaniya aksiyadori 205 mlrd. UZS miqdorida dividend taqsimlash to‘g‘risida qaror qabul qildi. Bu 43 mlrd. aksiyaning har biriga 4.77 UZS dan to‘g‘ri keladi (2023-yilda: 147 mlrd. UZS, 43 mlrd. aksiyaning har biriga 3.42 UZS dan). 111 mlrd. UZS miqdoridagi dividendlar foyda solig‘i bo‘yicha avans to‘lovini kamaytirish orqali to‘landi. Bundan tashqari, Kompaniya aksiyadorning talabiga ko‘ra sho‘ba tashkilotlarning foydasi hisobidan aksiyadorga 18 mlrd. UZS miqdorida dividendlar ham to‘ladi. To‘lov 43 mlrd aksiyaning har biriga 0.42 UZS ni tashkil etadi.

Aksiyadorga taqsimlash uchun aktivlar va majburiyatlarni tan olish

2023-2024-yillarda Guruh davlat ko‘rsatmasiga muvofiq “Zomin” aeroportini umumiy qiymati 140 mlrd. UZS ga rekonstruksiya ishlari o‘tkazdi. Davlat organlarining qaroriga ko‘ra, ushbu aktivlar boshqa davlat kompaniyasiga o‘tkazilishi lozim. Rekonstruksiya ishlari Kompaniya aksiyadorlik kapitalida O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligining ulushini kamaytirish hisobiga moliyalashtirildi. Shu munosabat bilan, Guruh 2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra aksiyadorga taqsimlash uchun 140 mlrd. UZS aktivlarni tan oldi. Shuningdek, xuddi shu sanada Guruh aksiyador oldidagi majburiyatni kapitaldagi taqsimlanmagan foyda bilan bog‘liq holda tan oldi.

17. Kreditlar va qarzlar

	Xitoy davlat taraqqiyot banki	O‘zR Tiklanish va taraqqiyot jamg‘armasi	“Milliy bank” AJ	Islom taraqqiyot banki	Jami
<i>milliard UZSda</i>					
2024-yil 31-dekabr					
- Uzoq muddatli qism	3,203	1,565	224	-	4,992
- Qisqa muddatli qism	950	129	369	199	1,647
Jami kreditlar va qarzlar					
2024-yil 31-dekabr	4,153	1,694	593	199	6,639
2023-yil 31-dekabr					
- Uzoq muddatli qism	3,909	1,594	456	190	6,149
- Qisqa muddatli qism	909	253	341	-	1,503
Jami kreditlar va qarzlar					
2023-yil 31-dekabr	4,818	1,847	797	190	7,652

Guruh kredit shartnomalari bo‘yicha bir qator moliyaviy va nomoliyaviy kovenantlarga ega. 2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, Guruh tomonidan kredit bitimlarida nazarda tutilgan barcha shartlar va cheklovlarga rioya qilingan (2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra: kredit kovenantlarida barcha shartlarga rioya qilingan).

Xitoy davlat taraqqiyot banki

2012-2021-yillar davomida Guruh “O‘zmilliybank” AJ orqali A-320-200 va Boeing 787 rusumli havo kemalarini sotib olish maqsadida 537.4 million AQSH dollari (4,223 milliard UZS) miqdorida kreditlar oldi. Kreditlar yillik LIBOR 6 oy+3% / 3.1% (MB marjasi 0.5% ni o‘z ichiga olgan holda) va LIBOR 6 oy+2.6% (MB marjasi 0.1% ni o‘z ichiga olgan holda) stavkalari bilan berildi, yillik, bunda qarz mablag‘larining bir qismi faqat davlat ehtiyojlariga xizmat ko‘rsatish uchun mo‘ljallangan havo kemalarini sotib olishga yo‘naltirildi. 2024-yil 31-dekabr va 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, kreditlarning qoldiq qiymati mos ravishda 4,153 mlrd. UZS va 4,818 mlrd. UZS so‘mni tashkil etdi. Shuningdek, davlat ehtiyojlariga xizmat ko‘rsatish uchun kreditlar bo‘yicha – tegishli ravishda 968 mlrd. UZS va 1,133 mlrd. UZS. Kredit mablag‘lari 3 yillik imtiyozli davr bilan 10 yil muddatga berilgan.

Kreditlar O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining kafolati bilan ta‘minlangan. 2023-yil dekabr oyida kreditor tomonidan kreditlar bo‘yicha foiz stavkalari o‘zgartirildi va 5.1% dan 6.15% gacha bo‘lgan qat‘iy miqdorda belgilandi. Kreditlar 2030-yilgacha to‘lanishi lozim.

O‘zbekiston Respublikasi Tiklanish va Taraqqiyot Jamg‘armasi

2019-yilda Guruh 334 million AQSH dollari miqdorida qarz oldi. AQSH (2,477 mlrd. UZS) va 45 mln yevro (452.7 mlrd. UZS) “O‘zmilliybank” AJ orqali A320, Boeing 787 rusumli HK, zaxira dvigatelini sotib olish maqsadida, bir qismi yillik LIBOR 6m+2.5% stavkalari bilan (Milliy bank marjasi 0.5% ni o‘z ichiga olgan holda), boshqa qismi esa foizsiz hisoblanadi.

2024-yil 31-dekabr va 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, LIBOR 6 oylik + 2.5% yillik stavkasi (shu jumladan, Markaziy bankning 0,5% marjasi) bo‘lgan qarzlarining qoldiq qiymati mos ravishda 909 mlrd. UZS va 994 mlrd. UZSni tashkil etadi. Ushbu qarzlar 3 yillik imtiyozli davr bilan 10 yilga berilgan edi. 2021-yil davomida imtiyozli davr 2024-yilgacha uzaytirildi. 2021-yil davomida imtiyozli davr 2024-yilgacha uzaytirildi. Qarzlar 2028-yilgacha to‘lanishi lozim.

2017-2018-yillarda faqat davlat ehtiyojlarini qondirish uchun mo‘ljallangan havo kemalarini sotib olish uchun AQSH dollari va yevroda foizsiz qarzlar olindi. 2024-yil 31-dekabr va 2023-yil holatiga ko‘ra, bunday kreditlarning qoldiq qiymati mos ravishda 785 mlrd. UZS va 853 mlrd. UZS ni tashkil etdi. Qarz mablag‘lari 15 yil muddatga berilgan bo‘lib, 2032-2033 yillarda qaytariladi va 3 yillik imtiyozli davrga ega.

MHXS (IFRS) 9 ga muvofiq moliyaviy majburiyatlar dastlab haqqoniy qiymatda tan olinishi lozim. Maxsus maqsadli HK sotib olish uchun olingan qarzlar bo‘yicha foiz stavkasi bozor stavkasini ifodalaganligi sababli, bunday qarzlarining balans qiymati kelishilgan qoplash jadvaliga muvofiq kelgusi pul oqimlarini diskontlash orqali yillik 3.7% va 6.8% stavkalarda hisoblab chiqilgan.

17. Kreditlar va qarzlar (davomi)

“O‘zmilliybank” AJ

2014-2019-yillar davomida Guruh 121 mln. AQSH dollari (326 mlrd. UZS) “O‘zmilliybank” AJdan Boeing 787 rusumli HKni yillik 4.5% stavkasi bilan sotib olish maqsadida kredit oldi. 2019-yil dekabr oyida kreditlar bo‘yicha valyuta qarzdorligi qoldig‘ini UZS ga o‘tkazish bo‘yicha, bu 822 mlrd. UZS, shuningdek, foiz stavkasini 16% ga qayta ko‘rib chiqish to‘g‘risida qo‘shimcha bitimlar imzolandi. 2020 yil aprel oyida foiz stavkalarini 10% gacha pasaytirish bo‘yicha qo‘shimcha kelishuvlar imzolandi. Kredit mablag‘lari 2025-2026 yillarda so‘ndiriladi. Kreditlar O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining kafolati bilan ta‘minlangan.

2023-yil davomida qarzni o‘tkazish to‘g‘risidagi bitimga muvofiq, “ATR72-600” rusumli uchta havo kemasini sotib olish uchun “Uzbekistan Airports” AJ tomonidan olingan “O‘zmilliybank” AJ krediti Guruhga o‘tkazildi. Kredit mablag‘lari qaytarish muddati 2024-yil noyabrgacha bo‘lgan, SOFR 6 oy. + 4.5% stavkasi bilan berilgan. Ko‘rsatilgan kreditlarni qaytarish muddati 2025-yil avgustgacha uzaytirildi. Kredit sotib olingan uchta “ATR72-600” havo kemasi bilan ta‘minlangan.

Islom taraqqiyot banki (keyingi o‘rinlarda – “ITB”)

2013-yilda Guruh 208,6 million AQSH dollari miqdorida kredit oldi. AQSH dollari (438 mlrd. UZS) “O‘zmilliybank” AJ orqali Boeing 767-300ER rusumli HKlarni sotib olish maqsadida, SVOP IBR ustamasi +1.85% yillik (Milliy bank marjasi 0.5% ni o‘z ichiga olgan holda). Kredit mablag‘lari 12 yil muddatga berildi. Kreditlar O‘zbekiston Respublikasi Hukumatining kafolati bilan ta‘minlangan.

Guruhning foiz stavkalari o‘zgarishi riski, valyuta riski va likvidlik riski to‘g‘risidagi ma‘lumotlar 27-izohda keltirilgan.

18. Ijara majburiyatlari

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Uzoq muddatli qism	5,931	4,974
Qisqa muddatli qism	454	358
Jami	6,385	5,332

Guruh HKni uchinchi tomonlardan ijaraga oladi, shartnomalar valyutasi – AQSH dollari. Ijara shartnomalari o‘n ikki yil muddatga tuzilgan.

2024-yil 31-dekabr va 2023-yil holatiga ko‘ra Guruhning havo kemalari, shu jumladan ijara shartlarida ekspluatatsiya qilinadigan HK ro‘yxati 1-izohda keltirilgan.

2024-yilda Guruh ijara to‘lovlarini 10.1% (2023-yil: 10.1%) miqdorida qarz olish stavkasidan foydalangan holda diskontladi.

Guruhning ijara bo‘yicha majburiyatlari ijaraga beruvchining ijaraga olingan aktivlarga bo‘lgan huquqi bilan ta‘minlanadi.

Guruhning foiz stavkalari o‘zgarishi riski, valyuta riski va likvidlik riski to‘g‘risidagi ma‘lumotlar 27-izohda keltirilgan.

19. Moliyaviy faoliyat natijasida yuzaga kelgan majburiyatlardagi o‘zgarishlar

<i>milliard UZSda</i>	Kreditlar va qarzlari	Ijara majburiyatlari	Jami
2023-yil 1-yanvar holatiga qoldiq	8,196	3,263	11,459
Kreditlar va qarzlari tushumi / yangi ijara shartnomalari	487	2,006	2,493
Qarzning asosiy qismini to‘lash	(1,768)	(314)	(2,082)
Hisoblangan foizlar	538	245	783
Foiz to‘lovlari	(542)	(245)	(787)
Kurs farqlariga tuzatishlar	724	377	1,101
Modifikatsiya effekti	17	-	17
2023-yil 31-dekabr holatiga qoldiq	7,652	5,332	12,984
Kreditlar va qarzlari tushumi / yangi ijara shartnomalari	-	1,214	1,214
Qarzning asosiy qismini to‘lash	(1,186)	(436)	(1,622)
Hisoblangan foizlar	457	474	931
Foiz to‘lovlari	(571)	(474)	(1,045)
Kurs farqlariga tuzatishlar	287	275	562
2024-yil 31-dekabr holatiga qoldiq	6,639	6,385	13,024

20. Majburiyatlar bo‘yicha rezervlar

Majburiyatlar bo‘yicha rezervlar ijaraga olingan HKni davriy ta‘mirlash va texnik xizmat ko‘rsatish uchun rezervlarni o‘z ichiga oladi.

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Dvigatel	315	228
Dvigatel detallari	267	152
6-yillik tekshiruv	48	26
12-yillik tekshiruv	17	10
Qo‘nish mexanizmi	8	5
Yordamchi kuch qurilmasi	25	15
Jami	680	436

Ijaraga olingan HKning hisoblangan rezervi harakati quyida keltirilgan:

<i>milliard UZSda</i>	2024 y.	2023 y.
1-yanvarga qoldiq	436	204
yil uchun hisoblangan	340	232
Buxgalteriya bahosi o‘zgarishining ta‘siri	(113)	-
Diskont amortizatsiyasi	17	-
31-dekabrga qoldiq	680	436

Ijara shartlariga muvofiq, Guruh ekspluatatsiya davomida HKni ta‘mirlash va saqlash bo‘yicha standart tartib-qoidalarni amalga oshirishi va to‘lovlarni amalga oshirishi hamda ijara muddati oxirida HKni qoniqarli holatda ijaraga beruvchiga qaytarishi shart.

Baho o‘zgarishi

2024-yilda Guruh 5 yillik tekshiruv muddatlarini baholashni qayta ko‘rib chiqdi, chunki ilgari rejalashtirilgan texnik xizmat ko‘rsatish hisobot yilida bajarilmagan va 2025-yilda kutilmayapti. Natijada 5-yillik tekshiruvlar uchun baholash oralig‘i 7-yilga uzaytirildi. Baholashdagi o‘zgarish istiqbolda BHXS (IAS) 8 “Hisob siyosati, hisob baholaridagi o‘zgarishlar va xatolar”ga muvofiq qo‘llaniladi va rezerv hisob-kitobida aks ettiriladi.

20. Majburiyatlar bo'yicha zaxiralar (davomi)

Ushbu rezervlardan foydalanish quyidagicha bo'lishi kutilmoqda:

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Bir yil mobaynida	20	147
Ikkinchi yil davomida	183	63
Uchinchi yildan keyin	477	226
HKga texnik xizmat ko'rsatish uchun jami rezerv	680	436

Havo kemalarini (HK) ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish zaxiralarini belgilashda muhim mulohazalar mavjud. Rahbariyat baholashi HK ning joriy texnik holati, tarixan ishlangan parvoz soatlari va sikllari, ijara muddatlarini hisobga olgan holda HK ni kelajakdagi foydalanishning kutilayotgan darajasi, shuningdek, ularni ijaraga beruvchiga qaytarish paytidagi holatiga oid shartlarni inobatga olgan holda tayyorlangan. Baholashlar quyidagi asosiy farazlarga asoslangan:

- parvoz soatlari va sikllaridan foydalanishning kutilayotgan koeffitsiyenti tarixiy ma'lumotlarga va haqiqiy foydalanishga asoslanadi;
- HK standart sharoitlarda va standart me'yorlar bo'yicha ishlatilishi nazarda tutiladi;
- rejalashtirilmagan texnik xizmat ko'rsatish uchun rezervlar yaratilmagan.

21. Savdo va boshqa kreditorlik qarzlari

<i>milliard UZSda</i>	2024 y. 31 dekabr	2023 y. 31 dekabr
Uchinchi shaxslarning savdo kreditorlik qarzi	977	536
Bog'liq tomonlarning savdo kreditorlik qarzlari	356	289
Savdo va boshqa kreditorlik qarzlari tarkibdagi jami moliyaviy majburiyatlar	1,333	825
Mehnat haqi bo'yicha qarz	191	141
Aksiyador oldidagi majburiyatlar	265	126
Boshqalar	61	44
Jami savdo va boshqa kreditorlik qarzlari	1,850	1,136

Guruhning foiz stavkalari o'zgarishi riski, valyuta riski va likvidlik riski to'g'risidagi ma'lumotlar 27-izohda keltirilgan.

22. Kechiktirilgan daromadlar

Hisobot sanasiga kechiktirilgan daromadlar tarkibida 329 mlrd. UZS da “Uzbekistan Airways Technics” MCHJ sho'ba korxonasi hududida joylashgan angarlar qurilishi uchun olingan va yo'naltirilgan homiylik mablag'lari aks ettirilgan (2023-yil 31-dekabr holatiga: angarlar qurilishi uchun 157 mlrd. UZS).

23. Xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo'yicha daromad

<i>milliard UZSda</i>	2024 y.	2023 y.
Xalqaro reyslar		
Muntazam yo'lovchi tashish	14,969	12,573
Yuk tashish	1,225	1,066
Charter yo'lovchi tashish	619	658
Ichki reyslar		
Muntazam yo'lovchi tashish	606	480
Charter yo'lovchi tashish	7	5
Yuk tashish	2	1
Yo'lovchi va yuk tashishdan tushgan daromad	17,428	14,783
Boshqa daromad	371	302
Jami daromad	17,799	15,085

23. Xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha daromad (davomi)

Bir kontragentga to‘g‘ri keladigan yuk tashishdan tushum ulushi 2024-yilda 51% ni tashkil etdi (2023-yilda: 43%).

Guruhning daromadlari UZS da ifodalangan, chunki mijozlar bilan hisob-kitoblar asosan O‘zbekiston Respublikasi hududida amalga oshiriladi.

Boshqa daromadlar asosan boshqa mahalliy kompaniyalarga yoqilg‘I sotishdan olingan daromadlardan iborat.

Xaridorlar bilan shartnomalar bo‘yicha qoldiqlar

Quyidagi jadvalda kelgusi yil davomida amalga oshirilishi kutilayotgan debitorlik qarzlari, xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar to‘g‘risidagi ma’lumotlar keltirilgan.

<i>milliard UZSda</i>	2024-yil 31 dekabr	2023-yil 31 dekabr
Savdo debitorlik qarzi	376	356
Xaridorlar bilan tuzilgan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar - olingan bo‘naklar	(1,106)	(876)
Xaridorlar bilan shartnomalar bo‘yicha majburiyatlar - xaridorlarning sodiqlik dasturi	(196)	(90)

Joriy hisobot davrida 2023-yil 31-dekabr holatiga bo‘lgan shartnomaviy majburiyatlar bo‘yicha 662 mlrd. UZS miqdorida daromad tan olindi (2023-yilda: 2022-yil 31-dekabr holatiga bo‘lgan shartnomaviy majburiyatlar bo‘yicha 832 mlrd. USZ daromad tan olingan edi).

2024-yil 31-dekabr va 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, MHXS (IFRS) 15 ruxsat etganidek, dastlabki kutilgan muddati bir yil yoki undan kam bo‘lgan qolgan bajarilishi lozim bo‘lgan majburiyatlar haqidagi ma’lumotlar oshkor qilinmaydi.

24. Moliyaviy xarajatlar

<i>milliard UZSda</i>	2024 y.	2023 y.
Ijara foizlari	474	245
Kreditlar va qarzlarni bo‘yicha foizlar	457	538
Boshqa uzoq muddatli aktivlar bo‘yicha diskont	228	30
Modifikatsiya effekti	-	17
Boshqalar	19	6
Jami moliyaviy xarajatlar	1,178	836
Kapitallashtirilgan moliyaviy xarajatlar chegirib tashlangan	(67)	-
Jami moliyaviy xarajatlar	1,111	836

25. Moliyaviy daromadlar

<i>milliard UZSda</i>	2024 y.	2023 y.
Depozitlar bo‘yicha foizlar tarzidagi daromadlar	105	3
O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligidan foiz ko‘rinishidagi daromadlar	87	130
Dividend ko‘rinishidagi daromadlar	14	8
Boshqalar	34	7
Jami moliyaviy daromadlar	240	148

26. Foyda solig‘i

Foyda solig‘i xarajatlarining tarkibiy qismlari

Guruh umumbelgilangan soliqlar to‘lovchisi hisoblanadi. 2024 va 2023-yillarda foyda solig‘i stavkasi 15% tashkil etdi.

<i>milliard UZSda</i>	2024 y.	2023 y.
Joriy foyda solig‘i	(231)	(15)
Kechiktirilgan soliq	(30)	(215)
Foyda solig‘i bo‘yicha xarajatlar	(261)	(230)

Foyda solig‘i bo‘yicha xarajatlarni qo‘llaniladigan soliq stavkasiga ko‘paytirilgan buxgalteriya foydasi yoki zarari summasi bilan solishtirish

Quyida foyda solig‘i bo‘yicha hisoblangan va haqiqiy xarajatlarni taqqoslash keltirilgan:

<i>milliard UZSda</i>	2024 y.	2023 y.
Soliq solinguncha foyda	1,750	1,490
Foyda solig‘i bo‘yicha xarajatlarning hisoblab chiqilgan summasi qonun hujjatlarida belgilangan 15% li stavka bo‘yicha:	(263)	(224)
Boshqa soliq ta’sirlari	2	(6)
Yillik foyda solig‘i xarajatlari	(261)	(230)

Guruh kechiktirilgan soliq aktivlarini kelgusida foyda solig‘i bo‘yicha tegishli chegirmalardan foydalanish uchun yetarli bo‘lgan soliq solinadigan foyda olish ehtimoli mavjud bo‘lgan darajada tan oladi.

Vaqtinchalik farqlar turlari bo‘yicha kechiktirilgan soliqlar

2024-yil 31-dekabrda yakunlangan yil uchun vaqtinchalik farqlar harakatining soliq ta’siri quyida keltirilgan:

	31 dekabr 2023 y.	Foyda yoki zararlarda aks ettirilgan	31 dekabr 2024 y.
<i>milliard UZSda</i>			
<i>Chegirmalarning soliq samarasi/ (soliq solinadigan) vaqtinchalik farqlar</i>			
Asosiy vositalar	(23)	(149)	(172)
Foydalanish huquqidagi aktivlar	(697)	(104)	(801)
Kreditlar va qarzlar	108	(38)	70
Ijara majburiyatlari	800	158	958
Majburiyatlar bo‘yicha rezervlar	65	37	102
Boshqa aktivlar va majburiyatlar	(3)	84	81
Tan olingan soliq zararlari	18	(18)	-
Sof kechiktirilgan soliq aktivlari	268	(30)	238
Tan olingan kechiktirilgan soliq aktivi	991	220	1,211
Tan olingan kechiktirilgan soliq majburiyati	(723)	(250)	(973)
Sof kechiktirilgan soliq aktivlari	268	(30)	238

26. Foyda solig‘i (davomi)

2023-yil 31-dekabrda yakunlangan yil uchun vaqtinchalik farqlar harakatining soliq ta’siri quyida keltirilgan:

<i>milliard UZSda</i>	2023-y. 1-yanvar	Foyda yoki zararlarda aks ettirilgan	31 dekabr 2023 y.
Cegirmalarning soliq samarasi/ (soliq solinadigan) vaqtinchalik farqlar			
Asosiy vositalar	158	(181)	(23)
Foydalanish huquqi shaklidagi aktivlar	(445)	(252)	(697)
Kreditlar va qarzlari	153	(45)	108
Ijara majburiyatlari	489	311	800
Majburiyatlar bo’yicha rezervlar	32	33	65
Boshqa aktivlar va majburiyatlar	26	(29)	(3)
Tan olingan soliq zararlari	70	(52)	18
Sof kechiktirilgan soliq aktivlari	483	(215)	268
Tan olingan kechiktirilgan soliq aktivi	928	63	991
Tan olingan kechiktirilgan soliq majburiyati	(445)	(278)	(723)
Sof kechiktirilgan soliq aktivlari	483	(215)	268

27. Risklarni boshqarish

Moliyaviy risklarni boshqarish

Moliyaviy instrumentlardan foydalanish Guruhni quyidagi risk turlariga duch keltiradi:

- kredit riski;
- likvidlik riski; va
- bozor riski (valyuta riski, foiz stavkasi riski va boshqa narx risklarini o‘z ichiga oladi).

Ushbu izohda Guruhning ko‘rsatilgan har bir riskka duchor bo‘lishi, Guruhning maqsadlari, uning siyosati va ushbu risklarni baholash va boshqarish tartib-qoidalari haqida ma’lumot berilgan.

Miqdoriy xarakterdagi qo‘shimcha ma’lumotlar mazkur konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotning butun matni bo’yicha ochib beriladi.

Risklarni boshqarishning asosiy tamoyillari

Guruh rahbariyati Guruhning risklarni boshqarish tizimini tashkil etish va ushbu tizimning ishlashini nazorat qilish uchun umumiy javobgar bo‘lib, Guruhning risklarni boshqarish siyosatini ishlab chiqish va uning amalga oshirilishini nazorat qilish uchun javobgardir.

Guruhning Risklarni boshqarish siyosati Guruh duch keladigan risklarni aniqlash va tahlil qilish, riskning ruxsat etilgan chegaraviy qiymatlarini va tegishli nazorat mexanizmlarini belgilash, shuningdek, risklarni kuzatish va belgilangan cheklavlarga rioya qilish maqsadida ishlab chiqilgan. Risklarni boshqarish siyosati va tizimlari bozor sharoitlari va Guruh faoliyati o‘zgarishi munosabati bilan o‘zgartirishlar kiritish zarurati nuqtai nazaridan muntazam ravishda tahlil qilinadi.

Xodimlarni o‘qitish va ishni tashkil etishning belgilangan standartlari va tartib-qoidalari yordamida Guruh barcha xodimlarning yuqori intizomi va o‘z funksiyalari hamda majburiyatlarini tushunishini nazarda tutuvchi samarali nazorat muhitini shakllantirishga intiladi.

Guruh rahbariyati Guruhning risklarni boshqarish siyosati va tartib-qoidalariga rioya etilishini qanday ta’minlashini nazorat qiladi va Guruh duch keladigan risklarga nisbatan risklarni boshqarish tizimining muvofiqligini tahlil qiladi.

27. Risklarni boshqarish (davomi)

Kredit riski

Guruhning kredit riskiga duchor bo‘lishi kontragentning qarzni to‘lash bo‘yicha o‘z majburiyatlarini bajarmasligining ehtimoliy oqibati hisoblanadi. Guruhda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan kredit riski mavjud bo‘lgan moliyaviy aktivlar asosan agentlarning qarzlari, bank hisobvaraqlaridagi qoldiqlar, O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligining debitorlik qarzlari va boshqa debitorlik qarzlari, shuningdek, texnik xizmat ko‘rsatish zaxirasiga to‘lovlar va ijaraga olingan havo kemalari va dvigatellar bo‘yicha sug‘urta depozitlari bilan ifodalanadi. Kredit riski Guruh biznesi uchun eng muhim xatarlardan biridir. Shuning uchun rahbariyat kredit riskini boshqarishga alohida e‘tibor qaratadi. Kredit riskini kamaytirish uchun Guruh ishonchli kredit tarixiga ega bo‘lgan taniqli va kreditga layoqatli tomonlar bilan bitimlar tuzadi.

Guruhning moliyaviy aktivlar turlari bo‘yicha kredit riskining cheklangan qiymatlari quyida keltirilgan:

<i>milliard UZSda</i>	Izoh	2024 y. 31 dekabr	2023 y. 31 dekabr
O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining debitorlik qarzi	10	1,843	1,986
Texnik xizmat ko‘rsatish zaxirasiga to‘lovlar va sug‘urta depozitlari	11		
ijaraga olingan HK va dvigatellar bo‘yicha		872	528
Qisqa muddatli bank depozitlari	15	158	1,254
Savdo va boshqa debitorlik qarzlari	13	544	528
Pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari	14	820	320
Uzoq muddatli bank depozitlari	11	-	132
Jami:		4,237	4,748

Guruhning 2024-yil 31-dekabr va 2023-yildagi bank hisobvaraqlari va qisqa muddatli depozitlaridagi pul mablag‘larining asosiy qismi “O‘zmilliybank” AJga joylashtirildi. Bankning davlat nazorati va davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning yuqori ehtimolini hisobga olgan holda, kredit riski past deb baholandi va tegishli moliyaviy instrumentlar kutilayotgan kredit yo‘qotishlari modeli doirasida 1-bosqichga (1-bosqich) klassifikatsiya qilinadi (14 va 15-izohlarga qarang). 12 oydan kam bo‘lgan savdo debitorlik qarzi muddati davomida Guruh kutilayotgan kredit yo‘qotishlarini o‘z vaqtida qoplash uchun tegishli zaxiralarni yaratish orqali aks ettiradi. Kutilayotgan kredit zararlari darajasini hisoblashda Guruh aktivlarning qisqa muddatligini hisobga olgan holda mijozlarning har bir toifasi bo‘yicha o‘tgan davrlarda yuzaga kelgan zararlar darajasi to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni ko‘rib chiqadi, prognoz qilinayotgan makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar zararlar darajasiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmaydi. Iqtisodiyotda salbiy hodisalar yuzaga kelgan taqdirda, ko‘rsatkichlar tuzatilishi mumkin.

Kutilayotgan kredit zararlarini baholash

Guruh kutilayotgan kredit zararlarini (keyinchalik matnda “KKZ” deb yuritiladi) baholashda 9-son MHXS (IFRS) da nazarda tutilgan soddalashtirilgan yondashuvni qo‘llaydi, bunda savdo debitorlik qarzlari uchun butun davr uchun KKZ bo‘yicha baholash zaxirasidan foydalaniladi.

KKZni baholash uchun savdo va boshqa debitorlik qarzlari kredit riskining umumiy xususiyatlari va to‘lov muddati o‘tkazib yuborilgan kunlar soni asosida guruhlariga ajratildi. Defolt ehtimolini aniqlash uchun Guruh defoltni quyidagi mezonlardan biri yoki bir nechtasiga mos keladigan xavfga moyillik holati sifatida ta‘riflaydi:

- shartnomada nazarda tutilgan to‘lovlarning debitor tomonidan kechiktirilishi 90 kundan oshsa;
- xalqaro reyting agentliklari qarz oluvchini defolt reytinglari toyifaga kiritadi;
- debitor quyida ko‘rsatilgan ehtimoliy to‘lovga qobiliyatsizlik mezonlariga mos keladi:
 - mijozning to‘lovga layoqatsizligi;
 - mijozning kasod bo‘lish ehtimoli paydo bo‘lishi.

27. Risklarni boshqarish (davomi)

Dastlabki tan olish paytidan boshlab kredit riskining sezilarli darajada oshganligi yoki oshmaganligini baholash individual asosda amalga oshiriladi. Guruh rahbariyati kredit riskining sezilarli darajada oshganligi faktini aniqlash uchun foydalaniladigan mezonlarni ularning tegishli xususiyati nuqtai nazaridan davriy monitoring va tekshirishni amalga oshiradi. Dastlabki tan olish paytidan boshlab, agar moliyaviy aktivlar 30 kundan ortiq muddatga kechiktirilgan bo‘lsa, kredit riskining sezilarli darajada oshishi haqidagi taxmin rad etilmaydi.

Guruh quyidagi miqdoriy, sifat yoki cheklovchi mezonlardan biri yoki bir nechitasi bajarilganda, moliyaviy instrument bo‘yicha kredit riskining sezilarli darajada oshishi sodir bo‘lgan deb hisoblaydi. Savdo va boshqa debitorlik qarzlari uchun:

- to‘lovni 30 kunga kechiktirish; va
- nisbiy chegaraviy qiymat: Guruh kredit xavfi yuqori bo‘lgan debitorlarni muntazam ravishda kuzatib boradi va makroiqtisodiy, tarmoq va boshqa muhim omillarni baholashga qarab, bunday kontragentlarda kredit xavfining sezilarli darajada oshishi mavjudligini aniqlaydi.

Quyidagi jadvalda 2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra kutilayotgan kredit zararlari (KKZ) uchun zaxira chegirilmasidan oldingi savdo va boshqa debitorlik qarzlari sifati haqidagi ma’lumotlar keltirilgan:

	Yalpi balans qiymati	Qadrsizlanish bo‘yicha baholash zaxirasi	Kredit- qadrsizlangan
<i>milliard UZSda</i>			
Muddati o‘tmagan	2,202	-	Yo‘q
31-90 kun kechiktirilgan	52	(1)	Yo‘q
91-180 gacha muddati o‘tgan	19	(1)	Ha
181-270 kun kechiktirilgan	34	(1)	Ha
Muddati 360 kundan oshgan	166	(83)	Ha
Jami	2,473	(86)	

Quyidagi jadvalda 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, KKZ uchun zaxira chegirilgunga qadar bo‘lgan savdo va boshqa debitorlik qarzlarning sifati to‘g‘risidagi ma’lumotlar keltirilgan.

	Yalpi balans qiymati	Qadrsizlanish bo‘yicha baholash zaxirasi	Kredit- qadrsizlangan
<i>milliard UZSd</i>			
Muddati o‘tmagan	1,281	-	Yo‘q
31-90 kun kechiktirilgan	43	-	Yo‘q
91-180 gacha muddati o‘tgan	25	(2)	Ha
181-270 kun kechiktirilgan	15	(1)	Ha
Muddati 360 kundan oshgan	159	(6)	Ha
Jami	2,523	(9)	

Barcha qarzlari 1-bosqichga (Stage 1) tasniflangan, 2-bosqichga (Stage 2) kiritilgan kredit riskining oshishi belgilari bo‘lgan alohida summalar bundan mustasno.

Valyuta riski

Guruh daromad, shuningdek xaridlar va qarz mablag‘larini jalb qilish bo‘yicha operatsiyalarga nisbatan valyuta riski ta’siriga duchor bo‘ladi, ular UZSdan boshqa valyutada ifodalanadi. Valyuta riski asosan AQSH dollari, Yevro va Rossiya rublidagi operatsiyalar bo‘yicha yuzaga keladi.

O‘zbekiston Respublikasi moliya bozorida valyuta risklarini boshqarish vositalari rivojlanmaganligi sababli, Guruh valyuta risklarini sug‘urtalashni amalga oshirmaydi.

“UZBEKISTAN AIRWAYS” AJ VA UNING SHO‘BA KORXONALARI
2024-yil 31-dekabr - konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga izohlar

27. Risklarni boshqarish (davomi)

Quyida 2024-yil 31-dekabr va 2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, muhim valyuta riski mavjud bo‘lgan moliyaviy hisobot ko‘rsatkichlari keltirilgan:

	Pullik moliyaviy aktivlar				Pullik moliyaviy majburiyatlar			Sof valyuta pozitsiyasi
	O‘zR Iqtisodiyot va moliya vazirligining debitorlik qarzi	Boshqa aylanmadan tashqari aktivlar	Qisqa muddatli bank depozitlari	Pul mablag‘lari va ularning ekvivalentlari	Kreditlar va qarzlar	Kreditorlik qarzi	Ijara majburiyatlari	
<i>milliard UZSda</i>								
2024-yil, 31-dekabr								
- AQSH dollari	1,432	872	138	570	(5,813)	(490)	(6,385)	(9,676)
- Yevro	411	-	-	25	(354)	(26)	-	56
- Rossiya rubli	-	-	-	24	-	-	-	24
Jami	1,843	872	138	619	(6,167)	(516)	(6,385)	(9,596)
2023-yil, 31-dekabr								
- AQSH dollari	1,588	660	1,234	123	(6,767)	(333)	(5,332)	(8,827)
- Yevro	398	-	-	28	(398)	(14)	-	14
- Rossiya rubli	-	-	-	25	-	-	-	25
Jami	1,986	660	1,234	176	(7,165)	(347)	(5,332)	(8,788)

27. Risklarni boshqarish (davomi)

Quyidagi jadvalda foydaga solinadigan soliqni hisobga olgandan keyingi foyda yoki zarar va kapitalning konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotni tuzish sanasida qo‘llanilgan valyuta kursining oqilona mumkin bo‘lgan o‘zgarishlariga ta’sirchanligi ifodalangan, bunda qolgan barcha o‘zgaruvchilar o‘zgarishsiz qolishi shart:

<i>milliard UZSda</i>	2024 y. 31 dekabr	2023 y. 31 dekabr
AQSH dollari (10% ga kuchaytirish)	(822)	(750)
AQSH dollari (10% ga zaiflashish)	822	750
YEVRO (10% ga kuchaytirish)	5	1
YEVRO (10% ga zaiflashish)	5	(1)
Rossiya rubli (10% ga mustahkamlangan)	2	2
Rossiya rubli (10% ga zaiflashdi)	2	(2)

Likvidlik riski

Likvidlik riski moliyaviy majburiyatlarni bajarishda qiyinchiliklarga duch kelish tavakkalchiligi sifatida belgilanadi. Guruh to‘lovlar bo‘yicha barcha majburiyatlarni belgilangan muddatlarda bajarish uchun istalgan vaqtda zarur mablag‘larning mavjudligini ta’minlash maqsadida likvidlik darajasini boshqarishni amalga oshiradi. Guruh likvidlik bilan bog‘liq muammolarning oldini olish uchun operatsion foydaning to‘lanadigan foizlarga nisbati va boshqa likvidlik koeffitsiyentlari monitoringini amalga oshiradi.

Rahbariyat maqsadli ko‘rsatkichlar asosli va yaqin kelajakda erishish mumkin deb hisoblaydi. Guruh rahbariyati zarur hollarda Guruh qo‘shimcha moliyalashtirish manbalariga kirish imkoniyatiga ega deb hisoblaydi. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligi davlat ehtiyojlari uchun havo kemalari va aviatsiya dvigatellarini sotib olish uchun olingan kreditlar va qarzlarni to‘lash uchun mablag‘ ajratadi. Bunday moliyalashtirish kreditlar va qarzarlar bo‘yicha to‘lovlar paytida amalga oshiriladi.

Quyidagi jadvalda shartnomaviy diskontlanmagan to‘lovlar, shu jumladan foizlar asosida so‘ndirish muddatlari bo‘yicha moliyaviy instrumentlar tahlili keltirilgan:

	Talab qilinguncha va 1 oy dan kam	1 dan 6 oygacha	6 dan boshlab 12 oygacha	1 yildan ortiq	Jami	Balans qiymati
<i>milliard UZSda</i>						
2024-yil 31-dekabr						
O‘zgaruvchan foiz stavkali kreditlar va qarzarlar	-	117	74	989	1,180	1,030
Qat’iy stavka bo‘yicha kreditlar va qarzarlar	124	707	814	3,899	5,544	4,824
Foizsiz kreditlar va qarzarlar	-	55	55	795	905	785
Ijara	44	371	445	7,567	8,427	6,385
Kreditorlik qarzi	1,333	-	-	-	1,333	1,333
Moliyaviy majburiyatlar bo‘yicha kelgusida to‘lanishi mumkin bo‘lgan jami summa	1,501	1,250	1,388	13,250	17,389	14,357
2023-yil 31-dekabr						
O‘zgaruvchan foiz stavkali kreditlar va qarzarlar	-	329	194	1,021	1,544	1,304
Belgilangan stavka bo‘yicha kreditlar va qarzarlar	-	612	582	5,328	6,522	5,494
Foizsiz kreditlar va qarzarlar	-	54	54	892	1,000	854
Ijara	63	313	376	6,969	7,721	5,332
Kreditorlik qarzi	825	-	-	-	825	825
Moliyaviy majburiyatlar bo‘yicha kelgusida to‘lanishi mumkin bo‘lgan jami summa	888	1,308	1,206	14,210	17,612	13,809

27. Risklarni boshqarish (davomi)

Foiz riski

Guruh bozor foiz stavkalari o‘zgarishining uning moliyaviy natijalari va pul oqimlariga ta’siri bilan bog‘liq xatarga duchor bo‘ladi. Foiz stavkalarining o‘zgarishi asosan kredit va qarzlarni jalb qilish qiymatiga (qat’iy belgilangan foiz stavkasi) hamda kelajakdagi pul oqimlariga (kredit va qarzlarning suzuvchi foiz stavkasi) ta’sir ko‘rsatadi.

Yangi kreditlar va qarzlarni jalb qilish, shuningdek ijara shartnomasini tuzish paytida, rahbariyat to‘lov muddatigacha bo‘lgan butun davr mobaynida Guruh uchun qaysi foiz stavkasi (qat’iy yoki suzuvchi) manfaatliroq bo‘lishini taxmin qilgan holda qaror qabul qiladi.

Qat’iy foiz stavkali moliyaviy instrumentlarning haqqoniy qiymati sezuvchanligini tahlil qilish

Guruh o‘zgarishi foyda yoki zarar tarkibida yoki boshqa jami daromadda aks etadigan haqqoniy qiymatda baholanadigan instrumentlar uchun nazarda tutilgan tartibda qat’iy belgilangan foiz stavkasidagi har qanday moliyaviy instrumentlarni hisobga olmaydi. Shu sababli, hisobot sanasida foiz stavkalarining har qanday o‘zgarishi davr uchun foyda yoki zarar miqdoriga yoki kapital miqdoriga ta’sir qilmaydi.

O‘zgaruvchan foiz stavkali moliyaviy instrumentlar bo‘yicha pul oqimlarining sezgirlikini tahlil qilish

2024-yil 31-dekabr holatiga foiz stavkalari 100 bazis punktga past bo‘lganda (2023-yilda: 100 bazis punktga past), boshqa o‘zgaruvchilar o‘zgarishsiz qolgan holda, yillik foyda 11 mlrd. UZS ga (2023-yilda: 11 mlrd. UZS ga) ko‘proq bo‘lar edi. Bu asosan o‘zgaruvchan foizli kreditlar bo‘yicha past foiz xarajatlari natijasida yuz berar edi.

Agar foiz stavkalari 100 bazis punktga yuqori bo‘lganida (2023-yilda: 100 bazis punktga yuqori), boshqa o‘zgaruvchilar o‘zgarishsiz qolgan holda, o‘zgaruvchan foizli kreditlar bo‘yicha yuqori foiz xarajatlari natijasida yillik foyda 11 mlrd. UZS ga (2023-yilda: 11 mlrd. UZS ga) kamroq bo‘lar edi.

28. Shartli majburiyatlar

Shartli soliq majburiyatlari

O‘zbekiston soliq tizimi rivojlanishda davom etmoqda va qonunchilik normalari, rasmiy tushuntirishlar va sud qarorlarining tez-tez o‘zgarishi bilan tavsiflanadi, bu esa turli soliq organlari tomonidan turlicha talqin qilinishiga imkon beradi.

Soliqlarning to‘g‘ri hisoblanishini tekshirish va tergov qilish bilan yirik jarimalar solish, penyalari hisoblash va foizlar undirish huquqiga ega bo‘lgan turli darajadagi bir necha tartibga soluvchi organlar shug‘ullanadi. Hisobot davrida soliqlarni hisoblab chiqarishning to‘g‘riligi keyingi uch kalendar yil mobaynida tekshirilishi mumkin.

Ushbu holatlarning barchasi O‘zbekistonda soliq risklari boshqa mamlakatlarga qaraganda ancha yuqori bo‘lishiga olib kelishi mumkin. Guruh rahbariyati amaldagi O‘zbekiston soliq qonunchiligi, rasmiy tushuntirishlar va sud qarorlari to‘g‘risidagi o‘z tushunchalariga asoslanib, soliq majburiyatlari to‘liq aks ettirilgan deb hisoblaydi. Shunga qaramay, ushbu qoidalarining soliq organlari va sudlar tomonidan talqin qilinishi, ayniqsa soliq nizolarini hal qiluvchi oliy sudlarning isloh qilinishi natijasida, boshqacha bo‘lishi mumkin va agar soliq organlari o‘z pozitsiyalarining to‘g‘riligini isbotlay olsalar, bu ushbu konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotga ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Kafolatlar

2024-yil 31-dekabr va 2023-yil holatiga ko‘ra, Guruh tomonidan kafolatlar berilmagan.

Sug‘urta

Guruh O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi talablariga muvofiq sug‘urtaning majburiy turlarini ham, sug‘urtaning ixtiyoriy turlarini, shu jumladan fuqarolik javobgarligi xavfini, HKning yo‘qolishi va shikastlanishi xavfini ham sug‘urtalashni ta’minlaydi.

28. Shartli majburiyatlar (davomi)

Aviatsiya sug‘urtasi

Guruh aviatsiya xavflarini sug‘urtalashning xalqaro standartlari bo‘yicha xatarlarni xalqaro tan olingan va moliyaviy-ishonchli sug‘urta va qayta sug‘urta kompaniyalariga joylashtiradi. Sug‘urta qoplamalarining turlari quyida keltirilgan:

- HK, dvigatellar, ehtiyot qismlar va asbob-uskunalar mulkiy zararining “Barcha xavf-xatarlar” aviatsiya sug‘urtasi; tashuvchining uchinchi shaxslar va yo‘lovchilar oldidagi, ularning bagaji va qo‘l yuki, yuk va pochta-siga nisbatan fuqarolik-huquqiy javobgarligini sug‘urta qilish;
- HK, shu jumladan ehtiyot qismlar va asbob-uskunalarini harbiy va urush bilan bog‘liq risklardan hamda aviatsiya harbiy risklari, qo‘lga olish va boshqa xavflardan qo‘shimcha (ekssedent) javobgarlikdan sug‘urta qilish;
- HK korpusi franshizasini, shu jumladan zaxira dvigatellarini sug‘urtalash.

Guruh o‘zining ishlab chiqarish inshootlariga, ishlab chiqarishning to‘xtab qolishi natijasida yetkazilgan zararlarga yoki avariylar yoki Guruh faoliyati natijasida ko‘chmas mulk obyektlariga yoki atrof-muhitga yetkazilgan zarar tufayli uchinchi shaxslar oldida yuzaga kelgan majburiyatlarga nisbatan to‘liq sug‘urta himoyasiga ega emas. Rahbariyatning fikriga ko‘ra, muayyan aktivlarning yo‘qolishi yoki shikastlanishi Guruh faoliyati va moliyaviy holatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi xavfi ahamiyatsiz.

Sud jarayonlari

Hisobot davrida Guruh odatdagi moliya-xo‘jalik faoliyati davomida yuzaga kelgan bir nechta sud jarayonlarida (ham da‘vogar, ham javobgar sifatida) ishtirok etdi. Rahbariyatning fikriga ko‘ra, hozirda Guruh faoliyati natijalari yoki moliyaviy holatiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan hech qanday sud jarayonlari yoki da‘volar mavjud emas.

Kapital xarakterdagi majburiyatlar

2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, Guruh Airbus S.A.S. oldida 2029-2030-yillarda yetkazib berish muddati taxminan 826 mln. AQSH dollariga (10,668 mlrd. UZS) (31-dekabr 2023-yil uchun: 8,567 mlrd. UZS) teng bo‘lgan 14 ta yangi A321 NEO rusumli havo kemalarini sotib olish bo‘yicha shartnoma majburiyatlariga ega.

Bundan tashqari, Guruh CFM International S.A. oldida ko‘rsatilgan HK uchun ikkita zaxira aviatsiya dvigatelinini yetkazib berish bo‘yicha 22.6 mln. AQSH dollari (292 mlrd. UZS) (2023-yil 31-dekabr: 421 mlrd. UZS) miqdoridagi shartnoma majburiyatlariga ega.

Shuningdek, Guruhning aeroportlar qurilishi bo‘yicha pudratchi tashkilotlar oldida umumiy qiymati 1,720 milliard UZS kapital majburiyatlari mavjud (2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra: bunday majburiyatlar mavjud emas). 136 mlrd. UZS O‘zR Iqtisodiyot va Moliya vazirligi tomonidan qoplanadi.

Ijara shartnomalari doirasida to‘liq olinmagan HK bo‘yicha majburiyatlar

2024-yil davomida Guruh ikkita uzoq muddatli HK ijarasi shartnomasini tuzdi. 2024-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra, HK yetkazib berish hali amalga oshirilmagan (2023-yil 31-dekabr holatiga ko‘ra: bunday majburiyatlar mavjud emas).

Ko‘rsatilgan shartnomalar bo‘yicha bo‘lajak ijara majburiyatlarining umumiy hajmi 141 mln. AQSH dollarni (1 820 mlrd. UZS) tashkil etdi. Ushbu summalar ijara bo‘yicha majburiyatlar sifatida tan olinmaydi, chunki ijara muddati hisobot sanasida boshlanmagan.

29. Moliyaviy instrumentlarning haqqoniy qiymati

Guruh hisob siyosatining muayyan qoidalari va bir qator oshkor qilishlar moliyaviy va nomoliyaviy aktivlar va majburiyatlarning haqqoniy qiymatini baholashni talab qiladi.

Aktiv yoki majburiyatning haqqoniy qiymatini baholashda, Guruh iloji boricha kuzatilayotgan bozor ma'lumotlaridan foydalanadi. Haqqoniy qiymat baholari tegishli baholash usullari doirasida foydalaniladigan dastlabki ma'lumotlarga qarab haqqoniy qiymat iyerarxiyasining turli darajalariga tegishli bo'ladi:

- 1-daraja: faol bozorlarda bir xil aktivlar va majburiyatlarning kotirovka qilingan (tuzatilmagan) narxlari.
- 2-daraja: bevosita (masalan, narxlar) yoki bilvosita (ya'ni narxlar asosida aniqlangan) kuzatiladigan 1-daraja narxlari uchun qo'llaniladigan kotirovka qilingan narxlardan tashqari boshlang'ich ma'lumotlar.
- 3-daraja: kuzatiladigan bozor ma'lumotlariga asoslanmagan aktivlar va majburiyatlar uchun dastlabki ma'lumotlar (kuzatilmaydigan dastlabki ma'lumotlar).

Agar aktiv yoki majburiyatning haqqoniy qiymatini baholash uchun foydalaniladigan boshlang'ich ma'lumotlar haqqoniy qiymat iyerarxiyasining turli darajalariga tegishli bo'lishi mumkin bo'lsa, umuman olganda haqqoniy qiymatni baholash iyerarxiyaning butun baholash uchun muhim bo'lgan eng quyi darajadagi boshlang'ich ma'lumotlar mos keladigan darajasiga tegishli bo'ladi. Guruh ushbu o'zgarish sodir bo'lgan hisobot davrining oxirgi sanasida haqqoniy qiymat iyerarxiyasi darajalari o'rtasidagi o'tkazmalarni tan oladi.

Guruh rahbariyati Guruh moliyaviy aktivlari va majburiyatlarining haqqoniy qiymati ularning balans qiymatiga yaqin deb hisoblaydi, kreditlar va qarzarlar bundan mustasno. Baholash va oshkor qilish maqsadlari uchun adolatli qiymat quyidagi usullar asosida aniqlandi:

Savdo va boshqa debitorlik va kreditorlik qarzlari

Savdo va boshqa debitorlik va kreditorlik qarzlari – to'lash muddati 1 yildan kam bo'lgan debitorlik va kreditorlik qarzlari uchun haqqoniy qiymat ularning balans qiymatidan sezilarli darajada farq qilmaydi, chunki pulning vaqt qiymatining ta'siri kam.

Kreditlar va qarzarlar

2024-yil 31-dekabr holatiga ko'ra, Guruh qat'iy va o'zgaruvchan foiz stavkalariga ega bo'lgan instrumentlarga egalik qilgan. Guruh rahbariyati har bir hisobot sanasidagi kreditlarning haqqoniy qiymatini bozorda berilgan o'xshash kreditlar va qarzlarni taqqoslash orqali tahlil qiladi. Tahlillar natijasida, 2024-yil 31-dekabr va 2023-yil holatiga moliyaviy instrumentlar bo'yicha foiz stavkalari bozor stavkalaridan sezilarli darajada farq qilmadi. Rahbariyatning fikricha, 2024-yil 31-dekabr holatiga qat'iy belgilangan foiz stavkali moliyaviy instrumentlar va foizsiz moliyaviy instrumentlarning haqqoniy qiymati 5,166 mlrd. UZS (2023 yil 31 dekabr holatiga: 5,762 mlrd. UZS). Baholangan haqqoniy qiymat xuddi shunday kredit riski va so'ndirish muddatiga ega bo'lgan yangi instrumentlar bo'yicha joriy foiz stavkalarini qo'llagan holda pul oqimlarini diskontlashga asoslanadi. Kreditlar va qarzlarning haqqoniy qiymati haqqoniy qiymat iyerarxiyasining 3-darajasiga kiritilgan.

Pul mablag'lari va ularning ekvivalentlarining haqqoniy qiymati rahbariyat tomonidan haqqoniy qiymat iyerarxiyasining 2-darajasiga, boshqa barcha moliyaviy aktivlar va majburiyatlar esa haqqoniy qiymat iyerarxiyasining 3-darajasiga kiritilgan.

30. Hisobot davri tugaganidan keyingi hodisalar

Aviadvigatellarni xarid qilish

2025-yilda Guruh Hartford Aviation Group, Inc. yetkazib beruvchisi bilan ikkita PW-4000 samolyot dvigatelinini sotib olish bo'yicha ikkita shartnoma tuzdi. Ularning umumiy qiymati 19.2 mln. AQSH dollari (248 mlrd. UZS) ni tashkil etdi. 2025-yil iyun oyida mazkur xaridni moliyalashtirish maqsadida Guruh KDB Uzbekistan banki bilan 19.2 mln. AQSH dollari miqdorida uzoq muddatli kredit shartnomasini imzoladi.

30. Hisobot davri tugaganidan keyingi hodisalar (davomi)

HKni yetkazib berish

2025-yil aprel oyida “Omnipol A.S.” yetkazib beruvchisidan L-410 rusumli HK yetkazib berildi.

Kredit summalarini tanlab olish

Kommercn banki, A.S. bilan imzolangan kredit shartnomasi doirasida 11.5 mln. Yevro (155 mlrd. UZS) miqdoridagi mablag‘ tanlandi. Tuzilgan kredit shartnomasi asosida ikkita L-410 rusumli HK garov predmeti sifatida rasmiylashtirildi.

“Toshkent-Sharqiy” aeroporti qurilishini moliyalashtirish doirasida “O‘zbekiston Milliy banki” AJ bilan uzoq muddatli kredit shartnomasi tuzildi, uning doirasida 905 mlrd. UZS miqdorida mablag‘ ajratildi.

Deutsche Bank bilan mandat kelishuvi

Deutsche Bank bilan Toshkent-Sharqiy aeroportini qurish loyihasini 80 million yevrogacha moliyalashtirish bo‘yicha mandat shartnomasi imzolandi.

Aeroportlarni topshirish

2025-yil aprel oyida Zomin va Qo‘qon hududlarida qurilgan, umumiy qiymati mos ravishda 85 mlrd. va 40 mlrd. UZS bo‘lgan ikkita aeroportni aksiyador – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligining ustav kapitalini kamaytirish orqali bog‘liq tomonga topshirish to‘g‘risida qaror qabul qilindi.

Boeing 767 havo kemalarini ishga tushirish (ekspluatasiya)

2025-yil may oyida texnik tayyorgarlikdan so‘ng Boeing 767 havo kemasi foydalanishga topshirildi.

Aksiyalar paketini topshirish

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 27-avgustdagi 303-sonli qaroriga binoan, 2025-yil may oyida Kompaniyaning 25% lik aksiyalar paketi O‘zbekiston Respublikasi Milliy investitsiya jamg‘armasiga topshirildi.